

Ὡ Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν (Α΄ Τιμ. ζ΄ 20-21)

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ • ΙΟΥΛΙΟΣ–ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2010 • ΤΕΥΧΟΣ 73

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Ἱεραρχία νά ἐκφράσει «τὴν Ἑλλάδα πού ἀντιστέκεται»	σελ. 1
Νεοπατερική, μεταπατερική καὶ συναφειακή «θεολογία»	σελ. 2
Σκέψεις περὶ τῆς συμμετοχῆς τῶν Ὁρθοδόξων εἰς τὴν οἰκουμενικὴν κίνησιν ..	σελ. 7
Ἡ Ἑλλάδα ὑπὸ κατοχὴ (ἀνοικτὴ ἐπιστολή)	σελ. 10
Χτυποῦν ταυτόχρονα τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ μας	σελ. 13
Μεταμοσχεύσεις. Οἱ θέσεις συγχρόνων Ἁγίων Γερόντων	σελ. 15
Εἰδήσεις καὶ σχόλια	σελ. 22

Ἡ Ἱεραρχία νά ἐκφράσει «τὴν Ἑλλάδα πού ἀντιστέκεται»

Τὴν ἀφορμὴ γιὰ τὸ σημεῖωμα αὐτό μᾶς ἔδωσε ἡ Ἀνοικτὴ Ἐπιστολή 60 πανεπιστημιακῶν καὶ πολλῶν ἄλλων ἐνεργῶν πολιτῶν μέ τίτλο «Ἡ Ἑλλάδα ὑπὸ κατοχὴ» (δημοσιεύεται στίς σσ. 10-13 τῆς *Παρακαταθήκης*).

Στὴν ἐπιστολή ἀναλύεται ἡ οἰκονομική, πολιτική, ἐθνική καὶ πολιτιστική κατοχή, στὴν ὁποία ἀνεπαισθήτως ὀδηγηθήκαμε –σκληρός ὁ λόγος ἀλλ’ ἀπολύτως ἀληθινός– καὶ προτείνονται τρόποι γιὰ τὴν ὑπέρβαση τῆς πολυεπίπεδης κρίσης.

Στό πλαίσιο αὐτό σκεπτόμασταν πόσο σπουδαῖο ρόλο θά μπορούσε –καὶ θά ἔπρε-

πε– νά παίξει ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας μας στό θέμα αὐτό.

Δυστυχῶς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἱερώνυμος –σέ ἀντίθεση μέ τόν προκάτοχό του μακαριστό Χριστόδουλο– τηρεῖ σιγὴν, ἡ ὁποία δέν ἀρμόζει στίς κρίσιμες περιστάσεις, πού βρισκόμαστε ὡς κοινωνία καὶ ὡς ἔθνος.

Ἔχουμε τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, πού θά συνέλθει τόν Ὀκτώβριο, θά πρέπει νά καταπιασθεῖ μέ τὴν οἰκονομική κρίση, ὄχι μόνον γιὰ νά πει ὅτι πρωτίστως ἡ κρίση εἶναι πνευματική –πού ὄντως εἶναι– ἀλλά νά πάει παραπέρα καὶ νά γίνει

καί «ενοχλητική» για τό σάπιο κατεστημένο, πού ἔφερε τήν Ἑλλάδα στό σημερινό της καπάντημα καί μᾶς πηγαίνει πρὸς τόν γκρεμό!

Ἦταν σωστή, νομίζουμε, ἡ πρόταση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καλαβρύτων καί Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου, ἡ Ἱεραρχία νά συνεδριάσει πρὶν ἀπὸ τόν Ὀκτώβριο, διότι «τώρα εἶναι ἡ ὥρα τῆς μάχης. Αὔριο τά πυρά μας θά εἶναι ἄσφαιρα! Τώρα εἶναι ἡ ὥρα γιὰ νά ἀκουστεῖ ἡ φωνή τῆς Ἐκκλησίας. Τώρα ὁ λαός θέλει στήριγμα. Αὔριο, δηλαδή τόν Ὀκτώβριο, θά εἶναι ἀργά πιά. Οἱ νόμοι θά ἔχουν ψηφισθεῖ! Τό ἔγκλημα θά ἔχει συντελεσθεῖ!» (βλ. mkka.blogspot.com).

Ἡ σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας πρὶν ἀπὸ τόν Ὀκτώβριο δέν ἔγινε. Ἀλλά καί τώρα –τόν Ὀκτώβριο– πού θά συνεδριάσει, καλεῖται νά ἀρθεῖ στό ὕψος τῶν περιστάσεων. Νά λύσει τή σιωπή της. Νά ἐκφράσει «τήν Ἑλλάδα πού ἀντιστέκεται» (Διονύσης Σαβ-

δόπουλος). Τήν Ἑλλάδα καί τούς Ἑλληνες, τούς ὁποίους συνθλίβουν τά οικονομικά μέτρα, πού ἡ διαβόητη «τροίκα» καί τό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο (Δ.Ν.Τ.) ἐπιβάλλουν μέσω τῆς κατοχικῆς κυδέρνησης. Τήν Ἑλλάδα καί τούς Ἑλληνες, πού «τελοῦν ὑπὸ ξένη κατοχή, μόνο πού ἀντί γιὰ στρατό βλέπουμε κυρίους μέ πουνκάμισα καί γραβάτες», σύμφωνα μέ τή δήλωση τοῦ Μίκη Θεοδωράκη στή συναυλία, ὅπου τιμήθηκαν, πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες, τά ὀγδοηκοστά πέμπτα γενέθλιά του.

Ὁ μέγας μας Μίκης γιὰ ἄλλη μιά φορά ἐξέφρασε τήν πραγματικὴ Ἑλλάδα, «τήν Ἑλλάδα πού ἀντιστέκεται». (Βλ. τό κείμενο-παρέμβασή του στίς σσ. 13-14 τῆς *Παρακαταθήκης*). Ἄς τό κάνει καί ἡ σεπτὴ Ἱεραρχία στή συνεδρία της τοῦ Ὀκτωβρίου.

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΝΕΟΠΑΤΕΡΙΚΗ, ΜΕΤΑΠΑΤΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΑΚΗ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ»

τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου

Α΄

Μελετώντας κανεῖς τά κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν Πατέρων, διαπιστώνει ὅτι ἡ βάση τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας εἶναι ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ πού δόθηκε στους Προφήτες, τούς Ἀποστόλους καί τούς Πατέρες διά μέσου τῶν αἰώνων. Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἀρχὴ τῆς πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς: «Πολυμερῶς καί πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεός λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ» (Ἑβρ. α', 1).

Ἔτσι, οἱ Ἅγιοι εἶναι οἱ θεόπνευστοι θεολόγοι, οἱ ὅποιοι διατυπώνουν τήν ἐμπει-

ρία τους σέ ὅρους γιὰ νά τήν διαφυλάξουν ἀπὸ τήν αἵρεση καί τήν διαστρέβλωση. Ὅποτε, οἱ ὅροι - δόγματα εἶναι σημαντικό στοιχεῖο τῆς παραδόσεώς μας καί δέν μπορεῖ κανεῖς νά τά κλονίσει χωρὶς νά χάσει τόν δρόμο πρὸς τήν σωτηρία του.

Εἶναι σημαντικὴ ἡ φράση τῆς ἡσυχαστικῆς Συνόδου τοῦ 14ου αἰῶνος, ὅπως ἐκφράζεται στό Συνοδικό τῆς Ὀρθοδοξίας, ὅτι πορευόμαστε «κατά τὰς τῶν ἁγίων θεοπνεύστους θεολογίας καί τό τῆς Ἐκκλησίας εὐσεδέες φρόνημα». Οἱ Ἅγιοι δέν ἐκφράζουν δική τους θεολογία, ἀλλά διατυπώ-

νουν, μέ τά ιδιαίτερα χαρίσματα τους, τήν ἀποκάλυψη τήν ὁποία βίωσαν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Ἐξω ἀπό αὐτήν τήν προοπτική ὄχι μόνον δέν ὑπάρχει ὀρθόδοξη θεολογία, ἀλλά κλονίζεται σοβαρῶς τό θεμέλιο τῆς σωτηρίας.

Ἐπίσης Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος, ἐρημνεύοντας τά ὅσα λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γιά τήν ἀρπαγή του στόν Παράδεισο, ὅπου «ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἔξόν ἀνθρώποις λαλῆσαι» (Β΄ Κορ. ιβ΄, 1-4), λέγει ὅτι αὐτά τά ῥήματα εἶναι οἱ ἐλλάμψεις τῆς ἀκτίστου δόξης τοῦ Θεοῦ, οἱ ὁποῖες λέγονται ἄρρητες, γιατί δέν μποροῦν νά ἐκφραστοῦν τελειῶς ἀπό αὐτούς πού δέχονται τήν ἐμπειρία τῆς ἀποκαλύψεως, ἐπειδή εἶναι ὑπέρ τό μέτρον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καί δυνάμεως.

Ἐπίσης Ἰωάννης Ρωμανίδης μιλώντας γιά τό θέμα αὐτό λέγει ὅτι ἡ ἀποκάλυψη δίνεται στούς Ἁγίους μέ ἄρρητα ῥήματα καί οἱ Ἁγιοί τήν ἐκφράζουν, ὅσο εἶναι δυνατόν, μέ κτιστά ῥήματα, νοήματα καί εἰκονίσματα γιά νά διδάξουν τούς ἀνθρώπους, προκειμένου νά βαδίσουν τόν δρόμο τῆς σωτηρίας τους.

Γίνεται φανερόν ὅτι ἡ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ μεταφέρεται μέ ὄρους κάθε ἐποχῆς, ἀπό τούς φορεῖς τῆς Ἀποκαλύψεως, τούς πραγματικούς θεολόγους, σύμφωνα μέ τόν ὀρισμό πού δίνει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ὅτι «οὐ παντός, ὧ οὔτοι, τό περὶ Θεοῦ φιλοσοφεῖν... οὐ πάντων μέν, ὅτι τῶν ἐξητασμένων καί διαβεβηκότων ἐν θεωρίᾳ καί πρό τούτων καί ψυχῆν καί σῶμα κεκαθαρμένων ἢ καθαιρομένων, τό μετριώτατον».

Οἱ θεολόγοι αὐτοί –οἱ θεοῦμενοι– γνωρίζουν ἐκ πείρας τόν Θεό, ἀναγνωρίζουν καί σέβονται τούς προγενεστέρους θεόπτες καί ἀποδέχονται τούς ὄρους πού ἐκεῖνοι χρησιμοποίησαν.

Ἐπομένως, ἐκεῖνοι πού μποροῦν νά κά-

νουν, ἀνχρησθῆ, μερικές ἐξωτερικές ἀλλαγές εἶναι οἱ ἀκραιφνεῖς ἐμπειρικοί θεολόγοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τήν ἴδια παράδοση μέ τούς προγενεστέρους Πατέρες. Ἐμεῖς οἱ ἄλλοι ὀφείλουμε ὑπακοή σέ αὐτούς τούς «πείρα μεμνημένους» καί καθοδήγηση ἀπό αὐτούς.

Στόν «Ἁγιορειτικό Τόμο», πού εἶναι ἔργο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, γράφεται ὅτι τά δόγματα τά γνωρίζουν «οἱ αὐτῆ τῆ πείρα μεμνημένοι», οἱ ὁποῖοι ἀπαρνήθηκαν τά χρήματα, τήν δόξα τῶν ἀνθρώπων καί τίς κακές ἡδονές τοῦ σώματος, γιά χάρη τῆς εὐαγγελικῆς ζωῆς βεβαίωσαν αὐτήν τήν ἀποταγή μέ τήν ὑποταγή τους σέ ἐκείνους πού ἔχουν προχωρήσει στήν κατά Χριστόν ἡλικία, καί ἀφοῦ ἔζησαν τόν ἱερό ἡσυχασμό μέ προσευχή, ἐνώθηκαν μέ τόν Θεό μέ μυστική ἔνωση μαζί Του καί ἔτσι «τά ὑπέρ νοῦν ἐμυθήσαν». Αὐτοί εἶναι οἱ πραγματικοί θεολόγοι τῆς Ἐκκλησίας πού ἔχουν τίς δυνατότητες νά διατυπώσουν τήν θεολογία. Ἐκτός ἀπό αὐτούς ὑπάρχουν καί ἐκεῖνοι πού ἐνώνονται μέ τούς πρώτους «τῆ πρός τούς τοιούτους αἰδοῖ καί πίστει καί στοργῆ».

Ἄλλος τρόπος θεολογίας δέν ὑπάρχει μέσα στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, γιατί ἔξω ἀπό αὐτήν τήν θεολογία ὑπάρχει ὁ στοχασμός, ἡ συνθηματολογία καί ὁ λαϊκισμός. Ἐπίσης ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὅταν βλέπει «τήν νῦν γλωσσαλγίαν καί τούς ἀθημερινούς σοφούς καί τούς χειροτονητούς θεολόγους», οἱ ὁποῖοι ἀρκοῦνται μόνον στό νά θέλουν νά εἶναι σοφοί, λέγει: «ποθῶ τήν ἀνωτάτην φιλοσοφίαν καί σταθμόν ἔσχατον ζητῶ, κατά τόν Ἱερεμίαν, καί ἐμαυτῶ μόνῳ συγγενέσθαι βούλομαι». Πράγματι, σήμερα μᾶς καταλαμβάνει θλίψη, γιατί ἡ ἐποχή μας γέμισε ἀπό «αὐτοχειροτονήτους θεολόγους» πού διδάσκουν Κληρικούς καί λαϊκούς καί δημιουργοῦν σύγχυση στόν λαό.

Αυτά τὰ εἰσαγωγικά εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ νὰ κατανοηθοῦν ὅσα θὰ ἀκολουθήσουν.

1. «Παλαμική» καὶ «νεοπαλαμική» θεολογία

Ἦταν πολύ σημαντικός ὁ 14ος αἰώνας γιὰ τὴν Ἐκκλησία, γιατί γιὰ πρώτη φορά συναντήθηκε ἡ ὀρθόδοξη θεολογία μέ τὴν δυτική σχολαστική θεολογία στὰ πρόσωπα τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καὶ τοῦ Βαρλαάμ. Στόν διάλογο αὐτό φάνηκε ὅτι ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ἦταν φορέυς καὶ ἐκφραστής ὀλοκλήρου τῆς θεολογίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀπό τὴν πρώτη περίοδο τοῦ Χριστιανισμοῦ μέχρι τὴν ἐποχή του, ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων, τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων, τῶν μεγάλων Πατέρων τοῦ 4ου αἰῶνος, τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τοῦ ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου κ.ἄ. Σέ ὅλη αὐτὴν τὴν περίοδο ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐνιαία, ἀπλῶς σέ μερικά σημεῖα ἀλλάζει ἡ ἐξωτερική διατύπωσή της ἀπό διάφορες ἀνάγκες. Γι' αὐτό ὁ ἅγιος Γρηγόριος χαρακτηρίστηκε καὶ παραδοσιακός καὶ νέος θεολόγος.

Ἦτσι ἡ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ δέν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ὡς «παλαμική» θεολογία, ἀλλά ὡς θεολογία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πού ἐκφράστηκε ἀπὸ αὐτόν. Τό ἴδιο παρατηροῦμε καὶ μέ τὴν διδασκαλία ὄλων τῶν Ἁγίων. Συνήθως, οἱ ἀπόψεις τῶν αἱρετικῶν λάμβαναν τὴν ὀνομασία ἀπὸ τό πρόσωπό τους, ὅπως ἀρειανισμός, νεοστοριανισμός, παυλικιανισμός κ.λπ. Ὅποτε, θεωρεῖται ἀστοχία νὰ ὀνομάζεται ἡ διδασκαλία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὡς «βασιλειανή», τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ὡς «γρηγοριανή», τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ὡς «χρυσοστομική» κ.λπ. Τό ἴδιο θεωρεῖται καὶ ἀστοχία νὰ ὀνομάζεται ἡ δι-

δασκαλία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ ὡς «παλαμική» θεολογία.

Ὅμως, κάποια στιγμή ἡ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ χαρακτηρίστηκε ἀπὸ μερικούς ὡς «παλαμική». Νομίζω δέ ὅτι τίς περισσότερες φορές αὐτό γίνεται μέ ἕναν σκωπτικό χαρακτήρα, γιὰ νὰ ὑποτιμηθεῖ καὶ νὰ θεωρηθεῖ ὡς κάποια ὀθνεῖα διδασκαλία, διαφορετική ἀπὸ τὴν θεολογία τῆς Ἐκκλησίας. Ὑπῆρχαν δέ καὶ θεολόγοι οἱ ὁποῖοι στό παρελθόν ἔγραψαν ὑποτιμητικά γιὰ τὴν ὄλη ἡσυχαστική παράδοση πού ἐξέφρασε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς.

Στὴν συνέχεια ἐμφανίστηκε καὶ ὁ ὀρος «νεοπαλαμική» θεολογία, ὡς μιὰ προσπάθεια ἐπαναδιατύπωσης καὶ ἐπανερμηνείας τῆς θεολογίας τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Πατρός τῆς Ἐκκλησίας, στὰ σύγχρονα δεδομένα. Κι αὐτό δημιουργεῖ ἔντονο προβληματισμό, γιατί νομίζω ὅτι ἔτσι ἐπιχειρεῖται μιὰ ἀλλοίωση τῆς διδασκαλίας τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

Γιὰ παράδειγμα, ἀναλύεται ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, πού ἐκφράζεται ἀπὸ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ γιὰ τὴν σχέση καὶ διαφορὰ μεταξύ οὐσίας καὶ ἐνεργείας, ἀλλά, συγχρόνως, ἀπορρίπτεται ἡ ἡσυχαστική παράδοση ὡς εὐσεβιστική, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ὁδός γιὰ τὴν προσωπική μέθεξη τῆς ἀκτίστου ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ τό ἐρώτημα πού τίθεται εἶναι: πῶς μπορεῖ νὰ ὀμιλῇ κάποιος ἐπιστήμονας γιὰ μιὰ θεωρία, ὅταν ἀπορρίπτει τὴν πράξη, ἡ ὁποία τὴν ἐπιβεβαιώνει; Αὐτό εἶναι καὶ ἀντιεπισημονικό. Γι' αὐτό κατὰ τὴν «συνοδική διαγνώμη», ἀφορίζονται ἐκεῖνοι πού δέν δέχονται τὴν ἡσυχαστική παράδοση τὴν ὁποία ἐκφράζει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καὶ οἱ «αὐτῶ συνάδοντες μοναχοί».

Ἀπὸ πολλά χρόνια γνώριζα αὐτὴν τὴν νοοτροπία, λόγω τῆς ἐνασχολήσεώς μου μέ τό ἔργο καὶ τὴν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Γρη-

γορίου του Παλαμᾶ. Γι' αυτό, όταν θέλησα νά ἀναλύσω τήν διδασκαλία του καί νά καταγράψω τά πολυχρόνια συμπεράσματά μου, τό ἔκανα ἐπί τῆ βάσει τῆς ζωῆς τῶν ἐξαγιασμένων ἀγιορειτῶν Πατέρων, οἱ ὅποιοι ἐξακολουθοῦν νά ζοῦν τήν ἴδια ἡσυχαστική παράδοση καί ἐμπειρία πού εἶχε γνωρίσει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καί εἶχε βιώσει στό Ἅγιον Ὄρος. Ἔτσι τό ἔργο τό ὁποῖο συνέγραψα ἔχει τόν τίτλο: Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ὡς Ἁγιορείτης. Αὐτό προκάλεσε τήν δυσαρέσκεια μερικῶν κύκλων πού ἐπέμεναν νά ἐρμηνεύουν τήν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ μέ ἕναν στοχαστικό, σχολαστικό καί φιλοσοφικό τρόπο. Δέν μπορεῖ, ὅμως, νά δῆ κανεῖς τήν ἡσυχαστική διδασκαλία ἀνεξάρτητα ἀπό τόν χῶρο πού βιώθηκε καί εἶναι ζωντανή μέχρι σήμερα.

Ἐπομένως, οἱ ὅροι «παλαμική» καί «νεοπαλαμική» θεολογία κινοῦνται ἐκτός τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως καί εἶναι ἐπικίνδυνοι γιά τά θεμέλια τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας.

2. Νεοπατερική καί μεταπατερική «θεολογία»

Τό προηγούμενο παράδειγμα δείχνει πῶς ἐνεργοῦν καί συμπεριφέρονται σύγχρονοι θεολόγοι σχετικά μέ τήν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐχω συζητήσει μέ ὀρθόδοξο καθηγητῆ βιβλικῆς θεολογίας, ὁ ὁποῖος διδάσκει σέ Πανεπιστήμιο τοῦ Ἐξωτερικοῦ καί ἔχει ἐπηρεασθῆ κατά πολύ ἀπό προτεσταντικές ἰδέες, καί ὁ ὁποῖος ὑποστήριζε ὅτι, ἀφοῦ ὁ Χριστός εἶναι ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, οἱ Πατέρες εἶναι τά σύννεφα πού καλύπτουν τόν ἥλιο, ὁπότε πρέπει νά ἀπομακρύνουμε τά σύννεφα γιά νά φωτισθοῦμε ἀπευθείας ἀπό τόν Χριστό. Ἡ ἄποψη αὐτή εἶναι ἀντορθόδοξη.

Θεωρῶ, λοιπόν, ὅτι μέσα σέ αὐτήν τήν προοπτική δημιουργήθηκαν οἱ ὅροι «νεο-

πατερική» καί «μεταπατερική» θεολογία. Στήν ἀρχή δειλά ἐμφανίσθηκε ὁ πρῶτος ὅρος -νεοπατερική- μέ τήν ἔννοια ὅτι δέν πρέπει νά ἐπαναλαμβάνονται ἀπλῶς τά κείμενα τῶν Πατέρων, ἀλλά νά ἐντοπίζεται τό «πνεῦμα» τους καί νά μεταφέρεται στά δεδομένα τῆς ἐποχῆς μας, νά ἐξετάζεται, δηλαδή, πῶς θά ὁμιλοῦσαν οἱ Πατέρες γιά σύγχρονα ζητήματα. Αὐτό, παρά τήν ἀγαθή προαίρεση μερικῶν, εἶναι ἄκρως ἐπικίνδυνο, γιατί στήν πραγματικότητα ὑπονομεύεται ὅλη ἡ πατερική θεολογία, ὅταν ἐμπαθεῖς ἄνθρωποι προσπαθοῦν νά μεταφέρουν τό «πνεῦμα» τῶν Πατέρων στήν ἐποχή τους. Ἡ αὐθεντική μεταφορά προϋποθέτει ἀνθρώπους πού ἔχουν τήν ἴδια ἐμπειρική γνώση ἢ τοῦλάχιστον τήν προσεγγίζουν.

Στήν συνέχεια παρουσιάσθηκε ὁ ὅρος μεταπατερική θεολογία, ἀφοῦ θεωρεῖται ὅτι δέν μᾶς χρειάζονται πιά οἱ Πατέρες, οἱ ὅποιοι ἔζησαν σέ ἄλλες ἐποχές, γνώρισαν ἄλλα προβλήματα, συνάντησαν ἄλλα ὄντολογικά καί κοσμολογικά ἐρωτήματα, «ἕνα τελείως διαφορετικό κοσμοεἶδωλο», καί, ἐπομένως, δέν μποροῦν νά μᾶς βοηθήσουν στήν ἐποχή μας.

Νομίζω ὅτι ἡ νεοπατερική καί μεταπατερική θεολογία ὑπενθυμίζει μιά ἄποψη, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ἡ πατερική θεολογία εἶχε ἀξία γιά τήν ἐποχή της, ἐνῶ ἀργότερα ἡ δυτική σχολαστική θεολογία εἶναι ἀνώτερη ἀπό τήν πατερική θεολογία καί ἡ θεολογία τῶν συγχρόνων θεολόγων ὑπερβαίνει καί τήν πατερική καί τήν σχολαστική θεολογία.

Τέτοιες ἀπόψεις ἀποτελοῦν νάρκη στά θεμέλια τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας, γιατί χαρακτηρίζονται ἀπό τήν αἰρετική ἄποψη περί προοδευτικῆς ἀποκαλύψεως τῆς Ἀληθείας, διά μέσου τῶν αἰώνων, καί ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐμβαθύνει μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου στήν Ἀποκάλυψη, ἐνῶ ἡ ὀρθόδο-

ξη διδασκαλία τονίζει έμφανώς ότι ή «πᾶσα ἀλήθεια» ἀποκαλύφθηκε ἐφ' ἅπαξ τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς. Ὅποτε, δέν ὑπάρχει ἐμβάθυνση στήν ἀλήθεια μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, οὔτε ὑφίσταται προοδευτική φανέρωση τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά ή Ἐκκλησία τήν «ἅπαξ» φανερωθεῖσα ἀλήθεια τήν διατυπώνει ἀνάλογα μέ τά προβλήματα τῆς ἐποχῆς.

Στήν ἐμφάνιση τῆς λεγομένης νεοπατερικῆς καί μεταπατερικῆς θεολογίας συνετέλεσαν μερικοί θεολόγοι πού ἐργάσθηκαν στόν δυτικό χῶρο, μέ κέντρο τό Παρίσι. Ἦλθαν σέ διάλογο μέ τήν δυτική σκέψη καί προσπάθησαν νά ἀπαντήσουν στά προβλήματα πού συνάντησαν. Χρεωστοῦμε πολλά σέ αὐτούς τούς θεολόγους, ὅπως γιά παράδειγμα τόν Βλαδίμηρο Λόσκυ, πού ἔγραψαν θεολογικά ἔργα, χρησιμοποιώντας τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καί μάλιστα τούς λεγομένους νηπτικούς.

Ἄλλ' ὅμως μεταξύ αὐτῶν τῶν θεολόγων ὑπάρχουν καί μερικοί πού ἐξέφρασαν ἀπόψεις νεοπατερικῆς, μεταπατερικῆς καί συναφειακῆς θεολογίας. Θά μνημονευθοῦν συνοπτικά μερικές τέτοιες ιδέες.

Γίνεται λόγος γιά ἕναν οἰκουμενισμό πού «θά ἔπρεπε νά ἐγκαταλείψει τίς λεκτικές διαμάχες γιά νά θεμελιωθεῖ πάνω σέ ἕναν πειραματικό ρεαλισμό τῆς σωτηρίας: ξαναθυθίζοντας συστήματα καί ἔννοιες, πού τελικά δέν εἶναι παρά ἴχνη, μέσα στό σφαιρικό δῖωμα τῆς Ἐκκλησίας, μέσα σέ ὅ,τι καλύτερο ἔχει ή ἐμπειρία της».

Συνδέεται ὁ φανατισμός μέ τήν «ὁμολογιακή ταυτότητα», ή ὁποία «ἀποτελεῖ ἄν ὄχι τό σπέρμα του, τοῦλάχιστον τό χῶμα ὅπου καλλιεργεῖται» καί γι' αὐτό γίνεται λόγος γιά ἀνοικοδόμηση μιᾶς οἰκίας «μέ τίς πόρτες ἀνοιχτές, τή νέα Ἱερουσαλήμ, τή

Βασιλεία», μέσα στήν ὁποία θά χωροῦν ὅλοι. Καί ὅσοι δέν θέλουν νά ἐργασθοῦν γιά τήν κατασκευή μιᾶς τέτοιας οἰκίας, θά πρέπει νά ἀπομακρυνθοῦν, ἐνῶ τό «κλειδί» τῆς οἰκίας εἶναι ὅ,τι καλύτερο ἔχει ὁ ἄλλος καί ἐκεῖνα πού μᾶς ἐνώνουν.

Ἐπίσης, ἐντοπίζονται κοινά σημεῖα «συναφειακά» τοῦ Χριστιανισμοῦ μέ τόν Ἰουδαϊσμό, τόν Ἰσλαμισμό καί τόν Ἰνδουισμό-Βουδισμό. Μέσα σέ αὐτήν τήν προοπτική πρέπει νά ἐπιχειρηθῆ «μιά καινούργια πολιτισμική μετάλλαξη», καθώς ἐπίσης, ὅπως τονίζεται, «ἔμεῖς οἱ χριστιανοί, ὀφείλουμε νά ἐργασθοῦμε πολύ μέ τήν προοπτική αὐτῆς τῆς συνάντησης. Αὐτό εἶναι περισσότερο ἐνδιαφέρον παρά νά φιλονικοῦμε μεταξύ μας».

Τέτοιες «μεταπατερικές καί συναφειακές» ιδέες μεταφέρονται κατά τρόπο «μεταπραπτικό» στήν Ἑλλάδα καί τίθενται εἴτε σέ ἀντιπαράθεση πρὸς τούς Πατέρες, πού θεωροῦνται «μουσεῖα» τοῦ παρελθόντος, εἴτε μέ αὐτές παρερμηνεύονται τά πατερικά χωρία γιά νά ἐνταχθοῦν στήν νέα νοοτροπία.

Γίνεται φανερός ὁ προσδιορισμός καί ή προοπτική τῆς μεταπατερικῆς καί συναφειακῆς θεολογίας, πού εἶναι πολύ ἐπικίνδυνη γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί ὀδηγεῖ σέ ἕναν συγκρητισμό, ὄχι μόνον στόν τρόπο ζωῆς, ἀλλά καί στήν ἐκφραση τῆς πίστεως. Ἀμφισβητεῖται μέ αὐτό στήν πραγματικότητα ή ὀριοθέτηση τῆς πίστεως, τήν ὁποία ἔκαναν οἱ ἅγιοι Πατέρες, δηλαδή ἀποδομεῖται ὀλόκληρη ή θεολογία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Πρόκειται γιά ἕνα σοβαρό πρόβλημα πού πρέπει νά ἀντιμετωπισθῆ ἐκκλησιαστικά.

(Συνεχίζεται)

**ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΚΑΙ ΤΟ Π.Σ.Ε.**

του Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου

Καθηγουμένου τῆς Ἱεραῆς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, Ἀγίου Ὄρους
Α΄

Τόν 20όν αἰῶνα χαρακτηρίζουν ὡς γνωστόν αἱ προσπάθειαι προσεγγίσεως τῶν διαφόρων χριστιανικῶν κοινοτήτων. Αἱ προσπάθειαι αὐταί ἐντός καί ἐκτός τοῦ Π.Σ.Ε. χαρακτηρίζονται ὡς Οἰκουμενική Κίνησις ἢ ὡς Οἰκουμενισμός.

Οἱ ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων πρωτεργάται τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἐνεφοροῦντο ὑπό πόθου ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν.

Ὅμως ἐνταῦθα ἐνέργειαι καί θέσεις τῶν μᾶς ἐπιτρέπουν νά διίδωμεν καί τήν ἐπί τινων τοῦλάχιστον ἐξ αὐτῶν ἐπίδρασιν τοῦ ἰσχυροῦ ρεύματος τῆς ἐκκοσμικεύσεως, τό ὁποῖον κατά τόν 20όν αἰῶνα καθιεροῦται εἰς τόν Δυτικόν χριστιανισμόν καί τās Δυτικάς κοινωνίας.

Τό ἐρώτημα λοιπόν, τό ὁποῖον τίθεται καί διά τήν ἀπάντησιν τοῦ ὁποίου χρειάζεται σοβαρά μελέτη εἶναι τό ἑξῆς:

Μέχρι ποίου σημείου ἡ ἀνάπτυξις τῆς Οἰκουμενικῆς κινήσεως γενικῶς, ἀλλά καί ἡ συμμετοχή εἰς αὐτήν τῶν Ὁρθοδόξων εἰδικῶς, ἐπηρεάζεται ἀπό τήν ἐκκοσμικευμένην Θεολογίαν;

Εἶναι γνωστόν ἄλλως τε ὅτι καί ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία καί πρό τοῦ 20οῦ αἰῶνος εὐρίσκετο ἐν πολλοῖς ὑπό Δυτικήν ἐπίδρασιν.

Ὁ μακαριστός π. Δημήτριος Στανιλοάε μοῦ εἶπε ὅτι εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, εἰς τήν ὁποίαν ἔλαβε τό διδακτορικόν του δίπλωμα, ἐθαύμαζε τούς Καθηγητάς διά τήν σοφίαν των, ἐν οἷς καί τόν πολύν Ἀνδρουτσον,

ἀλλά τήν Πατερικήν καί γνησίαν Ὁρθόδοξον Θεολογίαν τήν ὑπερβαίνουσαν τήν Σχολαστικήν Θεολογίαν ἐγνώρισε καί ἔμαθεν, ὅταν ἀργότερα ἀνέγνωσε καί μετέφρασε εἰς τὰ Ρουμανικά τήν Φιλοκαλίαν καί τούς Ἀγίους Πατέρας καί δὴ τόν ἅγιον Μάξιμον τόν Ὁμολογητήν.

Ἀλλά καί ὁ γράφων, κατά τὰ ἔτη τῶν σπουδῶν του εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (1953-1957), οὐδέν ἤκουσε περὶ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, νηπτικῆς θεολογίας, διακρίσεως οὐσίας καί ἐνεργείας παρὰ τῷ Θεῷ καί θεώσεως.

Ὅθεν εἶναι κατανοητόν ὅτι οἱ ὑπό τούτῃς συνθήκας εὐρισκόμενοι Ὁρθόδοξοι θεολόγοι θά διεμόρφωναν ἀναλόγως καί τήν συμμετοχήν των εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν.

Ἡ ἐκκοσμικευσις δέν ἀνέχεται ἀπόλυτα μεγέθη καί συνεπῶς οὔτε τήν Ὁρθόδοξον πίστιν ὅτι τήν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν ἀποτελεῖ μόνον ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί συνεπῶς αἱ ἄλλα “Ἐκκλησίαι” ὡς στερούμεναι τοῦ πληρώματος τῆς Ἀληθείας καί τῆς Χάριτος δέν ἤμποροῦν νά συναποτελοῦν τήν Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν. Ἀκόμη ἡ ἐκκοσμικευσις δέν δίδει σημασίαν εἰς τὰ δόγματα ἀλλά εἰς τήν πρακτικήν συνεργασίαν διά κοινωνικούς σκοπούς.

Διά τούς ἐκκοσμικευμένους Χριστιανούς δέν ἔχει σημασίαν τί πιστεύεις· ἀρκεῖ νά πιστεύῃς κάπου.

Διαχριστιανικός Συγκρητισμός

Ούτως οί έκκοσμικευμένοι Όρθόδοξοι θεολόγοι δέχονται τήν προτεσταντικήν έκκλησιολογίαν καί μάλιστα τήν θεωρίαν τών κλάδων (Branch Theory).

Καρπός τοῦ πνεύματος τῆς έκκοσμι-κεύσεως εἶναι καί ὁ δογματικός μινιμαλι-σμός, ἤτοι νά συμφωνήσωμεν εἰς τά βασι-κά καί νά μή δίνωμεν σημασίαν εἰς τά θεω-ρούμενα δευτερεύοντα. Ὑπάρχουν ὁμως εἰς τήν πίστιν πρωτεύοντα καί δευτερεύοντα; Καί ποῖα εἶναι τά πρωτεύοντα καί ποῖα τά δευτερεύοντα; Οἱ Ἅγιοι Πατέρες λέγουν ὅτι, ἔν νόμισμα ἔάν καί εἰς ἔν μόνον σημείον ἔχει κάποιαν ἀλλοίωσιν εἶναι κίβδηλον. Οὔτω συμβαίνει καί εἰς τήν πίστιν. Συμ-φώνως πρός τό πνεῦμα αὐτό σπουδαῖα δογ-ματικά διαφοραί, ὡς ἡ τοῦ “Filioque”, ὄλον καί περισσότερον θεωροῦνται ὡς δευτε-ρεύουσαι καί δέν συζητοῦνται. Ἐσχάτως μάλιστα ὑποστηρίζεται ἀπό ἐπισήμους Όρθο-δόξους οἰκουμενιστάς ὅτι αἱ μετά τό Σχί-σμα διαφοραί δέν εἶναι βασικά, ἀλλά συ-νιστοῦν δύο διαφορετικούς μέν ἀλλά νομί-μους τρόπους διατυπώσεως τῆς ἰδίας ἀπο-στολικῆς πίστεως. Καί μάλιστα αὐτό χαρα-κτηρίζεται ὡς Φωτιανή παράδοσις. Πρό-κειται περί φοβεράς διαστρεβλώσεως τῆς Ἁληθείας. Θά ἔκανε ὁ Μ. Φώτιος τόσους ἀγῶνας κατά τοῦ “Filioque”, ἔάν τό “Filioque” ἦτο εἷς ἔκ τῶν δύο νομίμων τρόπων διατυ-πώσεως τῆς ἀποστολικῆς πίστεως;

Οἱ ἔκ τῶν Όρθοδόξων οἰκουμενισταί ἀποσιωποῦν τοὺς ἀγῶνας τῶν Ἁγίων Πα-τέρων διά τήν προάσπισιν τῶν ὀρθοδόξων Δογμάτων. Εἰς θεολογικά συνέδρια π.χ. πε-ρί τοῦ Μ. Φωτίου ἀναφέρονται εἰς διάφο-ρα δευτερευούσης φύσεως θέματα περί τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου, ἀλλά οὐδεῖς λόγος γίνεται διά τήν περισπούδαστον ἀντιρρητικήν θεο-

λογίαν τοῦ ἁγίου Φωτίου κατά τοῦ “Filioque”.

Εἰς τό σημεῖον αὐτό θά ἤθελα νά πα-ραθέσω τάς ἀξιοπροσέκτους παρατηρήσεις τοῦ μακαριστοῦ π. Δημητρίου Στανιλοάε:

«Δημιουργεῖται κάθε τόσο, ἀπό τή με-γάλη ἐπιθυμία γιά ἔνωση, ἕνας εὐκολος ἐνθουσιασμός, πού πιστεύει πῶς μπορεῖ μέ τήν συναισθηματική του θερμότητα νά ρευ-στοποιήσῃ τήν πραγματικότητα καί νά τήν ξαναπλάσῃ χωρίς δυσκολία. Δημιουργεῖται ἀκόμα καί μιᾶ διπλωματική συμβιβαστική νοοτροπία, πού νομίζει πῶς μπορεῖ νά συμ-φιλίωσῃ μέ ἀμοιβαῖες ὑποχωρήσεις ὠρι-σμένες δογματικές θέσεις ἢ γενικώτερες κα-ταστάσεις, πού κρατοῦν τίς ἐκκλησίες χω-ρισμένες.

Οἱ δύο αὐτοί τρόποι, μέ τοὺς ὁποίους ἀντιμετωπίζεται –ἢ παραθεωρεῖται– ἢ πραγ-ματικότητα, φανερόνουν μιᾶ κάποια ἔλα-στικότητα ἢ κάποια σχετικοποίηση τῆς ἀξίας πού ἀποδίδεται σ’ ὠρισμένα ἄρθρα πίστε-ως τῶν ἐκκλησιῶν. Ἡ σχετικοποίηση αὐτή ἀντικαθρεπτίζει ἴσως τήν πολύ χαμηλή ση-μασία, πού ὠρισμένες χριστιανικές ομάδες –στό σύνολό τους ἢ σ’ ὠρισμένους ἀπό τοὺς κύκλους τους– δίνουν σ’ αὐτά τά ἄρθρα τῆς πίστεως. Προτείνουν πάνω σ’ αὐτά, ἀπό ἐνθουσιασμό ἢ διπλωματική νοοτροπία, συναλλαγές καί συμβιβασμούς, ἀκριβῶς γιατί δέν ἔχουν τίποτα νά χάσουν μέ αὐτά πού προτείνουν»¹.

Διαθρησκειακός Συγκρητισμός

Ἡ σχετικοποίησις τῆς Ἁληθείας ὀδη-γεῖ ὄχι μόνον εἰς τόν διαχριστιανικόν συ-γκρητισμόν, ἀλλά καί εἰς τόν διαθρησκει-ακόν συγκρητισμόν.

Προσφάτως Όρθόδοξος οἰκουμενι-στής διαλεγόμενος μέ τοὺς Μουσουλμάνους διετύπωσε μεταξύ ἄλλων συγκρητιστι-

1. Dimitru Staniloac. «Γιά ἕναν Όρθόδοξο Οἰκουμενισμό», Ἐκδόσεις “Ἁθως” Πειραιεύς, 1976, σελ. 19-20.

κῶν θέσεων καί τήν ἐξήγηση:

«Ἡ προσέγγιση αὐτή μᾶς κάνει ξαφνικά νά ἀποκτήσουμε συνείδηση τοῦ γεγονότος ὅτι, κατά δάθος, μία ἐκκλησία ἢ ἕνα τέμενος-χῶροι ταπεινώσεως, ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἀναγνωρίζει τήν μηδαμινότητά του-ἀποβλέπουν στήν ἴδια πνευματική καταξίωση τοῦ ἀνθρώπου»².

Ἐτερος μάλιστα οἰκουμενιστής θεολόγος, ὁ Olivier Clément, προχωρεῖ εἰς συγκρίσεις μεταξύ Ὁρθοδόξου Πίστεως καί ἄλλων θρησκειῶν, πού ὁδηγοῦν εἰς σύγχυσις καί πανθησκείαν τύπου Νέας Ἐποχῆς.

Διά τόν Μωαμεθανισμόν μεταξὺ ἄλλων παραθέτει τήν γνώμην τοῦ Μητροπολίτου Γεωργίου Khodj, μέ τήν ὁποίαν συμφωνεῖ:

«Ὁ Μωάμεθ δέν εἶναι λοιπόν μόνο ἕνας προφήτης πού ὁδηγεῖ ὀλόκληρους λαούς στό στάδιο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀλλά ἕνας ἐξάγγελος τοῦ ἐσχάτου, τῆς ἐπικειμένης Κρίσεως, καί ὁ Θεός, μέσω αὐτοῦ, καταλογίζει στούς χριστιανούς “τήν ἐχθρότητα καί τό μῖσος” πού τοὺς διαιροῦν»³.

Παρομοίως ὁμιλεῖ διά τόν Βουδισμόν καί τόν Ἰουδαισμόν. Διά τήν Νέαν Ἐποχήν γράφει:

«Ἄς μή διαστοῦμε νά καταγγείλομε τόν νεο-παγανισμό, μολονότι ἐδῶ ὁ πειρασμός εἶναι προφανής. Οἱ ἀναζητήσεις τῆς Νέας Ἐποχῆς μᾶς παραπέμπουν στήν ὑψηλή θεολογία (ἐξ ὀρισμοῦ νηπτική) τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας»⁴.

Εἰς τήν σχετικοποίησιν τῆς Πίστεως ὁδηγοῦν αἱ συμπροσευχαί Ὁρθοδόξων μετὰ ἑτεροδόξων καί ἑτεροθρήσκων. Εἰς τήν προσευχήν διά τήν εἰρήνην, πού τελεῖται κατ’ ἔτος εἰς Ἀσσίζην, συμμετέχουν καί ὁπαδοί ἄλλων θρησκειῶν καί μάλιστα εἰδωλολατρικῶν.

Ὡς ἐκ τούτου πολλοί Ὁρθόδοξοι ἀνησυχοῦν σοβαρότατα, ὅτι ὀπισθεν τοιούτων ἐκδηλώσεων κρύπτεται τό κίνημα τῆς Νέας Ἐποχῆς, ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς τόν ἐξοδελισμόν τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως καί μάλιστα μέ τήν εἴσοδο τῆς τρίτης χιλιετίας τῆς χαρακτηριστιζομένης ὡς ἐποχῆς τοῦ Ὑδροχόου. Ὑποθέτω ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι οἰκουμενισταί δέν ὑπηρετοῦν σκοπίμως τό σχέδιον τῆς Νέας Ἐποχῆς, ἀλλά ἐξ ἀγνοίας καί ἀφελείας.

(Συνεχίζεται)

Ἡ Παρακαταθήκη στό Διαδίκτυο φιλοξενεῖται
 στόν Διαδικτυακό Τόπο
 ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΛΟΓΟΣ στή διεύθυνση
 www.orthodoxnet.gr
 Συνιστοῦμε ἐπίσης τήν ἐπίσκεψη στίς ἰστοσελίδες:
 www.orthros.org καί www.enromiosini.gr

2. Βλ. «Ὁρθοδοξία καί Ἰσλάμ», Ἐκδοσις Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους, 1997, σελ. 17.

3. Otivier Clément, “Ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς”, Ἐκδόσεις “Ἀκρίτας”. Νέα Σμύρνη, 1997, σελ. 269.

4. Ἐνθ’ ἄνωτ., σελ. 281-182.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΥΠΟ ΚΑΤΟΧΗ

Ἐνοικιὴ Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Ἑλληνισμό

Ἀγαπητοὶ συμπολίτες, ἡ Πατρίδα μας ἢ Ἑλλάδα εὐρίσκεται ὑπὸ κατοχῆ. Μὲ αὐξου-
σα ἐπικινδυνότητα ἢ κατοχῆ εἶναι οἰκονο-
μική, πολιτική, ἐθνική καὶ πνευματική.

Οἰκονομική κατοχῆ ἀπὸ τὰ ξένα χρη-
ματοπιστωτικά ἰδρύματα, τίς ντόπιες συ-
ντεχνίες, τὸν διεφθαρμένο συνδικαλισμό,
τίς ΔΕΚΟ καὶ τὰ διαπλεκόμενα συμφέρο-
ντα.

Πολιτική κατοχῆ ἀπὸ τὸ κατ' ἐπίφαση
δημοκρατικό σύστημα πού στήν πράξη
ὑποθάλλει μία ἀνεξέλεγκτη κομματική δι-
κτατορία μέ στρατιῶτες τῆς γραβάτας καὶ
τοῦ λευκοῦ πουκάμισου, ὑποστηριζόμενη
ἀπὸ τὰ ἐπιστημονικῶς καθοδηγούμενα μέ-
σα μαζικῆς ἐπιρροῆς ΜΜΕ.

Ἐθνική κατοχῆ ἀπὸ νεοταξικούς ἐθνο-
μηδενιστές, ὑπηρέτες τῆς παγκοσμιοποίη-
σης, πού ὀδηγοῦν τὸ ἔθνος-κράτος σέ ἄλλο-
τρίωση καὶ σέ συρρίκνωση.

Πνευματική κατοχῆ ἀπὸ ἀμοραλιστές,
διαφθορεῖς τῆς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς
ὑγείας τῶν πολιτῶν, ὑποβαθμιστές τῆς παι-
δείας, ἐκμαυλιστές τῆς νεολαίας καὶ ἀρνη-
τές κάθε φιλόπονης ἔννοιας ἀρετῆς.

Τὰ αἷτια, πού μᾶς ὀδήγησαν ἕως ἐδῶ,
εἶναι πολλά καὶ κατὰ περίπτωσιν· ἂν καὶ
ἔχουν ἀναλυθεῖ σέ λεπτομέρεια, ἐντούτοις
συγκαλύπτονται ἀπὸ σύγχυση πού δημι-
ουργοῦν ὁ καταιγισμὸς μέ ἄσχετες πληρο-
φορίες, οἱ ποικίλες ὑστερόβουλες ἀναλύ-
σεις καὶ τὰ ἀντικρουόμενα συμπεράσματα
ἐξεταστικῶν δῆθεν ἐπιτροπῶν, πού ἢ κάθε
μία παρουσιάζει διαφορετικὴ ἄποψη γιὰ
τὸ ἴδιο θέμα.

Τὰ γεγονότα ξεκίνησαν μέ τὴ μεταπο-
λίτευση, ὅταν πολλὰ αἰτήματα γιὰ βελτίω-
ση τῶν συνθηκῶν διαδίσωσης, ἐλευθερίας,

μόρφωσης καὶ ὑπαρξιακῆς ὁλοκλήρωσης
ἔγιναν ἀντικείμενο ἐκμετάλλευσης, δια-
στρέβλωσης τῶν ἐννοιῶν καὶ μετατροπῆς
τους σέ μηχανισμούς ὑποτέλειας καὶ ἐξάρ-
τησης.

Στὴν οἰκονομία τὰ αἰτήματα βελτίωσης
τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς δέν ἱκανοποιήθηκαν
ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη σάν ἀποτέ-
λεσμα βελτίωσης τῆς παραγωγικότητας
ἀλλὰ καλύφθηκαν ἀπὸ δανεισμό πού σπα-
ταλήθηκε στὴν ἱκανοποίηση ξενόφερτων
καταναλωτικῶν συνηθειῶν καὶ τρόπων δια-
βίωσης πού προέβαλε τὸ διεθνὲς ἐμπόριο
καὶ ἡ πολιτιστικὴ προπαγάνδα. Συγχρόνως
ξεκίνησε ἓνα σύστημα ἐπιδοτήσεως χωρὶς
τὸν ἀπαιτούμενο ἔλεγχο γιὰ τὴν ἐπέδυσή
τους σέ παραγωγικά συστήματα. Τὰ κομ-
ματικά ρουσφέτια αὐξήσαν ὑπέρμετρα τίς
προσλήψεις στὸν στενὸ καὶ εὐρύτερο δη-
μόσιο τομέα, ἐνῶ ἐπινοήθηκαν καὶ ἐπιβλή-
θηκαν δημοσιονομικὲς ἀνάγκες πού ἐπι-
βαρυμένες ἀπὸ τὴ διαπλοκὴ καὶ τὴν κατά-
χρηση, αὐξήσαν τίς δαπάνες σέ βαθμὸ με-
γαλύτερο ἀπὸ αὐτὸν πού δικαιολογοῦσε ἡ
παραγωγικότητα τῆς χώρας καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς
ἔσοδα τοῦ κράτους. Τοῦναντίον, ἡ πρα-
γματικὴ οἰκονομία συρρικνώθηκε, ἐνῶ πολ-
λές παραγωγικὲς βιομηχανικὲς μονάδες κοι-
νωνικοποιήθηκαν μέ ἀποτέλεσμα νά κατα-
στοῦν ζημιογόνες ὑπὸ τὸ βάρος τῆς κομ-
ματικῆς τους διαχείρισης καὶ τῆ λοιμικῆ
τῶν συνδικαλιστικῶν ἀρπακτικῶν, πού ὑπο-
στήριζαν τίς κομματικὲς ἢ καὶ ὑστερόβου-
λες ἐπιλογές σέ βάρος τῶν ἴδιων τῶν ἐπιχει-
ρήσεων. Σέ ὅλα αὐτὰ νά προσθέσουμε τίς
διάφορες συντεχνιακὲς ὀμάδες πού συντη-
ρήθηκαν μέ εὐνοϊκὲς γιὰ αὐτὲς συνθήκες
ἀδειοδότησης, λειτουργίας καὶ φορολο-

γικών ελαφρύνσεων εις βάρος των μισθωτών και συνταξιούχων.

“Όλα αυτά έγιναν δυνατά με πολιτικές αποφάσεις και νομοθετικές ρυθμίσεις που διέλυσαν τό κράτος και ενίσχυσαν τόν κομματικό μηχανισμό. Έξαλείφθηκε κάθε έννοια αξιοκρατίας, ενώ ή εξάρτηση, τό ρουσφέτι και ή συνδιαλλαγή έγιναν ό τρόπος επιβίωσης και κοινωνικής καταξίωσης. Η άρχοντιά του ελεύθερου παραγωγικού πολίτη που δημιουργεί επ’ όφελεία του κοινωνικού συνόλου και καταξιώνεται μέσα από αυτό αντικαταστάθηκε από τή μιζέρια του διαπλεκόμενου, που όντας άνάξιος νά παράγει, επιδιώνει έκμυζώντας από τόν δημόσιο τομέα και τό κοινωνικό σύνολο. Ο αυθεντικός ζήλος για δημιουργία μετατράπηκε σε δουλικά αίτήματα δικαιωμάτων, πολλές φορές για πράγματα που δέν ανταποκρίνονται σε αντίστοιχα προσόντα.

Δυστυχώς τό υπάρχον πολιτικό σύστημα μέ τίς επιπρόσθετες άπαξιωτικές ρυθμίσεις του Συντάγματος, που επέβαλε ό κομματικός μηχανισμός επέτρεπε στην έκάστοτε έξουσία νά επηρεάζει τούς έλεγκτικούς μηχανισμούς, άκόμη και αυτόν του Προέδρου της Δημοκρατίας, μετατρέποντας τό πολίτευμα από προεδρευομένη σε προθυπουργική δημοκρατία. Η κομματική αντιπαράθεση δέν επέτρεψε τή λήψη μέτρων για τή μακροπρόθεση διωσιμότητα των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και υγείας, της παραγωγικότητας του δημόσιου τομέα και της έξασφάλισης ενός λειτουργικού νομοθετικού πλαισίου.” Επρεπε νά έλθουν οι δανειστές μας για νά μάς τά επιβάλουν και μόνο τότε άρχισαμε νά τά διαφημίζουμε σαν αναγκαία. Τί ντροπή! Για κάθε υπόθεση υπάρχουν αντικρουόμενοι νόμοι και νομοθετικές διατάξεις που έχουν μετατρέψει τό νόμο σε ίστό άράχνης, που συγκρατεί μέν τά μικρά έντομα αλλά διαπερνάται από τά μεγάλα, μέ άποτέλεσμα τήν διατάραξη του

κοινού περί δικαιοσύνης αίσθήματος.

Λόγω της τραυματικής έμπειρίας της χούντας ήταν εύκολο νά υποδαμισθεί ή ήγεσία των Ένόπλων Δυνάμεων και νά γίνει έρμαιο στις έκάστοτε έπιλογές της κομματικής έξουσίας. Τό φιάσκο στά Ίμια, τό Μακεδονικό, οι άπαιτήσεις των Τούρκων στό Αίγαίο, τό Κυπριακό, τά τεκταινόμενα στη Θράκη αλλά και τό μεταναστευτικό δείχνουν ότι ό ρόλος του Στρατού στις έθνικές υποθέσεις και ή κατάρτιση στρατηγικών σχεδίων πέραν των καθαρά επιχειρησιακών έχει έλθει σε δεύτερη μοίρα. Τό θυσιαστικό παράδειγμα των Έλλήνων άξιωματικών αλλοιώθηκε στα μάτια του έθνους από τόν πλουτισμό των πολιτικών που τούς έχουν υποσκελίσει. Η έννοια της πατρίδας ως νοηματική προϋπόθεση ύπαρξιακής όλοκλήρωσης έχει μετατραπεί σε έννοια συνόλου ανθρώπων μέ κοινά συμφέροντα που μπορεί κανείς νά τήν επιλέγει κατά τό δοκοϋν. Η ήγεσία μας, πιστή στό νεοταξικό δόγμα του έθνομηδενισμού, της αυτοκατάργησής της και της δημιουργίας μιας παγκόσμιας κυδέρνησης, όδηγεί τό έθνος-κράτος προς έξαφάνιση.

Η χειρότερη όμως μορφή κατοχής, που άπειλεί τήν ύπαρξιακή μας συνείδηση, θέτει σε κίνδυνο τή διωσιμότητά μας και άμφισβητεί τή διατήρηση των χαρακτηριστικών και των ιδιαιτεροτήτων του έθνους και της φυλής μας, είναι **ή πολιτιστική κατοχή**. Επιβάλλεται μέ τήν κατάργηση του γλωσσικού μας πλούτου, τήν παραποίηση της ιστορίας, τήν αλλοίωση της κοσμοθεωρίας και της θρησκευτικής μας παράδοσης μέ τήν άνεξέλεγκτη εισροή λαθρομεταναστών και τήν προπαγάνδα αλλά κυρίως μέ τήν άπαξίωση των άρετών. Αυτά δηλαδή που μέχρι τώρα συνέβαλαν και συμβάλλουν στη διατήρηση της έθνικής μας συνείδησης για δύο χιλιάδες χρόνια υπό τόν ζυγό πρώτα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, που τήν μετα-

τρέψαμε σέ Ἑλληνική καί μετά τῆς Ὀθωμανικῆς, ἀπό τήν ὁποία ἀπελευθερωθήκαμε μέ τήν Ἑθνική Ἐπανάσταση τοῦ 1821.

Σήμερα οἱ λέξεις ἔχουν χάσει τό νόημά τους καί ἡ ὑποκρισία, ἡ ὑστεροβουλία, τό ψέμα, ἡ αὐθάδεια καί ἡ ἀδιαντροπία χαρακτηρίζουν ὄχι μόνο τίς σχέσεις τῶν πολιτῶν ἀλλά δυστυχῶς καί τό δημόσιο λόγο τῶν ἀρχόντων πού θυσιάζεται στό βωμό τῆς ἀρχομανίας καί συγκαλύπτεται ἀπό τά ἐπισημονικά ὀργανωμένα μέσα μαζικῆς ἐπιρροῆς. Ἡ πασιφανῆς ὑποβάθμιση τῆς παιδείας καί ὁ ἐκμαυλισμός τῶν νέων σέ αὐτό ἀποσκοπεῖ, στόν ἀποπροσανατολισμό τους καί τή μείωση τῶν ἀντιστάσεων τοῦ ἔθνους μπροστά στόν μεθοδευόμενο μηδενισμό του. Τό εἶναι μας ἔχει ἀντικατασταθεῖ ἀπό τό ἔχει μας καί ἡ ἔννοια τῆς ἐλευθερίας ἔχει χάσει τό συστατικό τῆς ὑποχρέωσης καί ἀναγνωρίζει μόνο δικαιώματα. Ἡ ὑφιστάμενη ἀλλοίωση στήν κρίση τῶν πολιτῶν καί τῆς νεολαίας φαίνεται στά εὐτελεῖ αἰτήματα τους πού κλείνουν τά σχολεῖα καί τά πανεπιστήμια γιά μακρές περιόδους ἀκόμη καί στήν ἀνακόλουθη ἔνταση τῶν κινητοποιήσεών τους. Γιά ἓνα ἀτυχές καί θλιβερό γεγονός, τό ὁποῖο προφανῶς δέν ἦταν κατασκευασμένο ἀπό τόν κρατικό μηχανισμό, κἀηκε ἡ μισή Ἀθήνα τό Δεκέμβριο τοῦ 2008, ἐνῶ ἡ ἐν ψυχρῷ δολοφονία ἑνός δημοσιογράφου καί μάλιστα τῆς ἐρευνητικῆς δημοσιογραφίας πέρασε στά ψιλά γράμματα.

Συμπατριῶτες, τό πρᾶγμα ἔχει ὠριμάσει ἀπό καιρό καί οἱ συνέπειές του εἶναι ἤδη ὄρατές. Κάτι πρέπει νά γίνει ἐδῶ καί τώρα μέ ἐλεγχόμενο τρόπο πρὶν ἡ ροή τῶν ἐξελίξεων μᾶς φέρει σέ νέες ἀνεξέλεγκτες ἐθνικές περιπέτειες μπροστά στίς ὁποῖες ἡ ὑφιστάμενη δυσκολία τῶν οἰκονομικῶν μέτρων φαίνεται ἀσήμαντη. Τό μέγα πρόβλημα εἶναι τό ἴδιο τό πολιτικό σύστημα πού ἀναπαράγει τούς ἴδιους ἀνθρώπους καί τήν ἴδια νοοτροπία τῆς ἐξουσιαστικῆς συναλ-

λαγῆς. Τά αἰτήματα στίς κινητοποιήσεις δέν πρέπει νά εἶναι μόνο κατά τῶν ἐν μέρει ἀναγκαιῶν, ἐδῶ πού φτάσαμε, καί κοινωνικά ἀδικῶν οἰκονομικῶν μέτρων, ἀλλά κατὰ τοῦ σχεδιαζόμενου ἐθνομηδενισμοῦ. Μᾶς ὀδηγοῦν χρεωκοπημένους σέ ἓνα σχεδιαζόμενο τραπέζι διαπραγματεύσεων ὅπου θά παιχθοῦν πολλά καί σημαντικά ἐθνικά θέματα.

Ἡ πρότασή μας εἶναι ἡ κατάργηση τῆς ὑφιστάμενης κομματικῆς δικτατορίας. Νά γίνει ἀνασχεδιασμός τοῦ πολιτικοῦ συστήματος, ἔτσι ὥστε νά ἐξασφαλίζεται ἀμεσότερη δημοκρατία καί νά ὑπάρχουν ἐλεγκτικοί μηχανισμοί πού νά μήν ἐξαρτῶνται ἀπό τήν ἐκάστοτε ἐξουσία ἀλλά νά ἐκλέγονται κατευθείαν ἀπό τό λαό. Σάν παράδειγμα θά μποροῦσε κανεῖς νά ἀναφέρει

- Τήν ἄμεση μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν.

- Τήν ἀνάδειξή τους στίς ἐκλογικές, κατὰ περιφέρεια, λίστες ὄχι ἀπό τούς ἀρχηγούς τῶν κομμάτων ἀλλά ἀπό θεσμοθετημένα ὄργανα ἀξιολόγησής τους.

- Τή δημιουργία Γερουσίας καί Προεδρίας τῆς Δημοκρατίας πού νά ἐκλέγονται ἀπό τόν λαό μέ αὐξημένες ἀρμοδιότητες κυρίως σέ ἐθνικά θέματα καί στόν ἔλεγχο τοῦ στρατοῦ.

- Τή δημιουργία ἐλεγκτικῶν μηχανισμῶν ὑπό τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας πού νά ἀποδίδει εὐθύνες γιά τήν κακοδιαχείριση τῶν ἐθνικῶν καί δημοσίων θεμάτων.

- Τήν σύσταση Συνταγματικῆς Ἐθνοσυνέλευσης πού νά καθορίσει τό νέο σύνταγμα.

Πιστεύουμε ὅτι στό ἔθνος μας ὑπάρχουν ἀνθρώποι μέ τίς ἀπαραίτητες γνώσεις, τήν ἐμπειρία, τίς δημιουργικές ἰκανότητες καί κυρίως τό ἀπαραίτητο ἦθος καί τόν ἀνάλογο ὀραματισμό, ἀκόμη καί μέσα στά σημερινά κόμματα, γιά νά θεσμοθετήσουν ἓνα

νέο καταστατικό χάρτη. Αυτούς καλοῦμε νά βοηθήσουν στην αναγέννηση τοῦ ἔθνους καί τή σωτηρία του ὄχι τόσο ἀπό τήν οικονομική κατοχή ἀλλά ἀπό τήν μεθοδευμένα ἐπερχόμενη ἀλλοίωση καί συρρίκνωσή του.

Ἐπογράφουν 60 καθηγητές πανεπιστημίου καί 24 ἰδιώτες, ἐπιχειρηματίες.

Ἐπικοινωνία: Καθηγητής Ἡλίας Σταμπολιάδης, elistach@mred.tuc.gr

ΧΤΥΠΟΥΝ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ ΤΟ ΣΩΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΜΑΣ

Νέα παρέμβαση τοῦ Μίκη Θεοδωράκη

Ἀθήνα, 9.8.2010

Ἀγαπητέ μου Γιώργο*

Ἐπειδή μοῦ ἔκανες τήν τιμή καί μοῦ πρόσφερες τή χαρά μέ τήν ἀναφορά σου στην ἐορταστική συναυλία στόν Λυκαβηττό προβάλλοντας καί σχολιάζοντας τή φοβερή λέξη «Κατοχή» πού ἐξεστόμισα ἐκεῖ, μέ προκαλεῖς νά ἐκφράσω δύο-τρεῖς σκέψεις πού δύσκολα βρίσκουν (γιά ἀνεξήγητους λόγους ἐδῶ καί καιρό) φιλόξενο χῶρο στίς «καθώς πρέπει» ἐφημερίδες, μέ τήν κρυφή ἐλπίδα μήπως καί ἡ στήλη σου ἀποτελέσει ἐξαίρεση στόν κανόνα.

Δέν εἶπα ὅμως μόνο τή λέξη «Κατοχή», ἀλλά καί ἀπηύθυνα πρός κάθε κατεύθυνση τήν προειδοποίηση ὅτι μέ βάση τήν ἱστορική πείρα «ὁ Ἕλληνας ὅταν στριμώχνεται, καθώς εἶναι πολυμήχανος, ὑποχωρεῖ, μέ τή σκέψη ὅτι τελικά κάτι θά γίνει γιά νά ἀποφύγει τό κόστος τῆς ἀναμέτρησης. Ὑποχωρεῖ, ὑποχωρεῖ λοιπόν ἕως ὅτου τόν ἀναγκάσουν νά βρεθεῖ μέ τήν πλάτη στόν τοῖχο. Τότε μή ἔχοντας ἄλλη διαφυγή, θά γίνει εἴτε ἥρωας εἴτε ραγιάς».

Εἶναι λοιπόν φρόνιμο, γιά τούς ἐκάστοτε δυνατούς, νά μή ξεγελιῶνται ἀπό τήν ὑπομονή, τήν παθητικότητα καί τήν ὑπο-

χωρητικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀγνοώντας εἴτε ὑποτιμώντας τό γεγονός ὅτι ὁ ἴδιος ἔχει θέσει, λόγω τῆς ἰδιομορφίας τοῦ χαρακτήρα του τήν κόκκινη γραμμή, ὅπου ἡ «σύνεση» μεταβάλλεται σέ κείνο τό γνωστό ΟΧΙ, χάρη στό ὁποῖο ἄλλωστε ἡ ἔννοια «ἑλληνικότητα» ἀπό ἀρχαιοτάτων χρόνων εἶναι συνυφασμένη μέ ὑπεράνθρωπες θυσίες μέ καταστροφικές γιά τόν ἴδιο συνέπειες, πού ὅμως τελικά μᾶς χαλυδώνουν τό ἦθος καί μᾶς ἐπιτρέπουν νά βαδίζουμε ὀρθοί μέ τό κεφάλι ψηλά... Κι αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού ἀγάπησα μέ τόσο πάθος τήν Ἑλλάδα καί τούς Ἕλληνες, ἐνῶ πρέπει νά ὁμολογήσω ὅτι ἡ καθημερινότητά τους μέ ἀπωθεῖ σέ σημεῖο πού νά ἀποζητῶ τήν ἀπομόνωση.

Γνωρίζω ὅμως καί κάτι ἄλλο: ὅτι ὁ Ἕλληνας μέ τούς καλούς γίνεται καλλίτερος, ἐνῶ μέ τούς κακούς χειρότερος. Γι' αὐτό καί τό σύνθημα «ἡ Ἑλλάδα στους Ἕλληνες» τόν ὁμόρφυνε καί τόν συστράτευσε, γιάτί πίσω ἀπ' αὐτό ἔβλεπε ὅτι κάποιοι δυνατοί θέλουν νά παλέψουν μαζί του γιά κείνο πού ἀγαπᾷ περισσότερο: τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία! Κοίταξε ὅμως πόσο παράξενος σηκνοθέτης εἶναι ἡ ζωή, ὥστε ὕστερα ἀπό τριάντα χρόνια νά βρεθεῖ ἕνας «κλῶνος» ἐκείνου πού ἀνέμισε

* Ἡ ἐπιστολή ἀπευθύνεται στόν δημοσιογράφο Γιώργο Λακόπουλο, στην ἐφημ. *Τά Νέα*, ὅπου δημοσιεύθηκε στίς 13.8.2010, ἀπό τήν 6' παράγραφο καί μετά.

τό σύνθημα αυτό πάνω από τὰ κεφάλια τῶν Ἑλλήνων, νά πει τό ἀκριδῶς ἀντίθετο! Ὅτι δηλαδή εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά παραχωρήσουμε ἓνα μέρος ἀπό τήν ἐθνική μας ἀνεξαρτησία... Ὑποχρεωμένοι ἀπό ποιούς; Καί τί εἶναι ἡ ἐθνική ἀνεξαρτησία γιά νά τήν παραχωρεῖς καί μάλιστα ἐθελοντικά πιστεύοντας καί διαλαλώντας ὅτι ἔτσι σώζεις τόν λαό;

Ὅμως ἡ ἐθνική ἀνεξαρτησία εἶναι ἡ ψυχή, ἡ πνοή, ἡ ἴδια ἡ ζωή ἑνός ἐλεύθερου λαοῦ. Χωρίς αὐτήν ὁ λαός εἶναι οὐσιαστικά νεκρός. Μιάς καί ἡ ψυχή δέν εἶναι ἓνα φτηνό πανί πού τό κόβεις γιά νά δώσεις ἓνα κομμάτι ἐδῶ κι ἓνα κομμάτι ἐκεῖ. Εἶναι ἓνα ΟΛΟΝ, ὁμοούσιο καί ἀδιαίρετο... Καί μοῦ προκαλεῖ ἀληθινό πόνο τό γεγονός ὅτι τόσοι πολλοί καί ἀξιόλογοι, ξεκινώντας ἀπό τόν Γιώργο Παπανδρέου, λησιμόνησαν τίς θυσίες αὐτοῦ τοῦ λαοῦ γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς ἐθνικῆς του ἀνεξαρτησίας.

Θά ἤθελα ἐδῶ νά ὑπενθυμίσω ὅτι ὁ Ἴταλός πρεσβευτής στίς 28 Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 ζήτησε ἀπό τόν Ἰωάννη Μεταξᾶ τήν ἄδεια νά χρησιμοποιήσουν οἱ Ἴταλοί ὀρισμένα λιμάνια καί ἀεροδρόμια. Καί ἐκεῖνος εἶπε ΟΧΙ ἐκφράζοντας τήν θέληση ὀλόκληρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Δέν δήλωσε «γιά νά γλιτώσω τήν χώρα ἀπό τήν καταστροφή ἑνός ἐνδεχομένου πολέμου, παραχώρησα ἓνα μέρος τῆς ἐθνικῆς μας ἀκεραιότητας». Καί ρωτῶ: συγκριτικά ποιά παραχώρηση εἶναι πιό σημαντική γιά τήν ἀνεξαρτησία ἑνός λαοῦ; Ὁ ἔλεγχος 2-3 λιμανιῶν ἢ ἡ καθολική ὑποταγή τῆς οἰκονομίας; Μέ ἄλλα λόγια ποιά θά ἦταν βαρύτερη μορφή ξένης

κατοχῆς; Ἡ πρώτη ἢ ἡ δεύτερη;

Καί κάτι ἀκόμη: Πιστεύω καί μπορῶ νά τό ἀποδείξω, ὅτι δέν εἶναι ἡ οἰκονομική μας κρίση πού ὀδήγησε τήν Τροίκα στή χώρα μας ἀλλά ὅτι αὐτό εἶναι τό ἀποτέλεσμα μιᾶς διεθνούς συνωμοσίας μέ ὄργανα τρεῖς Τράπεζες, μιᾶ Ἀμερικανική καί δύο Εὐρωπαϊκές. Τό πῶς καί τό γιατί, ὅπως φαίνεται, ὁ ἑλληνικός λαός θά τό δεῖ μόνο ὅταν βρεθεῖ μέ τήν πλάτη στόν τοῖχο. Καί τότε θά πονέσει πολύ. Πάρα πολύ. Ὅσο γιά τόν ρόλο τοῦ πρωθυπουργοῦ καί τῆς κυβέρνησης θέλω νά ἐκφράσω μόνο μία εὐχή: Ὅτι ἔχουν πέσει θύματα τῆς πρωτοφανοῦς συκοφαντικῆς ἐκστρατείας, πού κάποιοι ἐνορχήστρωσαν κατά τῆς χώρας καί τοῦ λαοῦ μας μέ καταστροφικές βλέψεις γιά τό μέλλον μας, πού ἄλλωστε δέν τίς κρύβουν καί πού γιά ἀνεξήγητους λόγους δέν φαίνεται νά τίς ἔχουν ἀντιληφθεῖ ἀκόμα τόσοι καί τόσοι ἀξιόλογοι ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων τήν εὐθύνη καί τόν πατριωτισμό κανεῖς δέν μπορεῖ νά ἀμφισβητήσῃ.

Ὅμως καί μόνο τό γεγονός αὐτό ἀποτελεῖ κατά τήν ταπεινή μου γνώμη μέγιστη τραγωδία, δεδομένου ὅτι γίνονται ἔτσι ἄθελά τους ὁ καλλίτερος ἀγωγός –σέ σχέση μέ τήν κομματική γεωγραφία τῆς χώρας μας– γιά νά ἐπιβληθεῖ ἡ πιό σατανική καί καταστροφική ἐπίθεση ἀπό ὅσες ἔχει δεχθεῖ ὁ ἑλληνικός λαός μέχρι σήμερα. Γιατί χτυποῦν ταυτόχρονα τό σῶμα καί τήν ψυχή μας ἀποβλέποντας στήν ὀλοκληρωτική μας διάλυση.

Μέ θερμούς χαιρετισμούς

Μίκης Θεοδωράκης

«Οὔτε ὁ δανειολήπτης οὔτε τὰ περιουσιακά του στοιχεῖα ἔχουν ἀσυλία λόγῳ ἐθνικῆς κυριαρχίας...»

(Ἔρθεο 4 §11 τοῦ περίφημου μνημονίου πού ὑπέγραψε ἡ κυβέρνηση μέ τήν «Τροίκα»)

**ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ - «ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΑ ΝΕΚΡΟΙ» ΔΟΤΕΣ
ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΑΓΙΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:
ΠΑΪΣΙΟΥ - ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ - ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ**

του Μοναχού Ἡσαΐα, Ἱερὸν Κελλίον «Παναγούδα», Ἱ. Ἁγίου Ὄρους
Α΄

Εἰσαγωγικά

Πρὸ ἡμερῶν ἤλθε στὰ χέρια μου τό βιβλίον «Πέρα ἀπό τὰ σύννεφα» τοῦ μοναχοῦ Γρηγορίου (μ. Γ., στό ἐξῆς), τό ἀσχολούμενο μέ τό πρόβλημα τοῦ λεγομένου «ἐγκεφαλικοῦ θανάτου» («ἐ.θ.», στό ἐξῆς) καί τῶν λεγομένων «πρωματικῶν» μεταμοσχεύσεων.

Δέν θέλω νά ἀμφισβητήσω τήν καλήν διάθεσιν τοῦ μ. Γ., οὔτε καί τό γεγονός ὅτι ἔχει ἀναγνώσει ἀρκετά σχετικά κείμενα, ἐκ τῶν ὁποίων παραθέτει καί ἀρκετές ὁρθές τοποθετήσεις – ἄλλοτε παραπέμποντας στήν πηγὴ καί ἄλλοτε ὄχι – ὅπως λ.χ. τίς ἐξῆς:

α΄. Ὅτι ὁ «ἐ.θ.», δέν εἶναι καί ὁ βιολογικός θάνατος τοῦ ἀνθρώπου καί ὅτι, κατά συνέπειαν, ὁ «ἐγκεφαλικά νεκρός» («ἐ.ν.», στό ἐξῆς) εἶναι ζωντανός¹ (σελ. 19, 39, 59, 61, 62 κ.ἄ.).

β΄. Ὅτι εἶναι σημαντική καί ὅτι «δέν

εἶναι σχολαστικισμός» ἢ θεώρησις ὅτι «ἡ ψυχὴ τοῦ “ἐ.ν.” ὑπάρχει ἀκόμη στό σῶμα του» καί δέν ἔχει ἀναχωρήσει καί, κατά συνέπειαν, ὅτι ὁ «ἐ.ν.» «δέν παύει νά εἶναι πρὸσωπο, μέ συνείδηση, καί δέν ἀποκλείεται καθόλου νά μετανοεῖ καί νά προσεύχεται» (σελ. 36, 97, 103 σημ., 105, 137, 154 κ.ἄ.).

γ΄. Ὅτι εἶναι ἐσπευσμένη καί ἐσφαλμένη ἢ στάσις τῶν ἀρμοδίων τῆς Ἐκκλησίας νά παραθεωρήσουν – στήν οὐσία νά διαφωνήσουν μέ – τὰ δύο ἀνωτέρω (σελ. 62, 63, 100, 152).

δ΄. Ὅτι «εἶναι ἀστοχὴ ἢ κίνηση πολλῶν ἐπισκόπων νά σπεύσουν νά δηλώσουν δωρητές ὀργάνων» (σελ. 63).

ε΄. Ὅτι διὰ τῆς παραπληροφόρησης «ξεγελιέται» ὁ δυνητικός δότης «ὅτι θά παρθοῦν τὰ ὄργανά του μετά τό θάνατό του» καί «ὑφαρπάζεται ἔτσι ἡ συγκατάθεσή του»

1. Αὐτό, ἄλλωστε, ἔχει ἐπαρκῶς καταδειχθῆ:

Α΄. Θεολογικῶς, ἐπὶ τῆ βάσει τῆς Πατερικῆς διδασκαλίας, καί δὴ τῶν Ἱ. Ἁγίων Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί Νικοδήμου τοῦ Ἱεροσολίτου, καί

Β΄. Ἱατρικῶς, δι’ ἀκαταμαχίτου ἐπιχειρηματολογίας Ἑλλήνων καί ξένων κορυφαίων θεραπόντων τῆς Ἱατρικῆς. Ἐξ αὐτῆς (τῆς ἐπιχειρηματολογίας) ἀναφέρω ἐπιγραμματικῶς:

α΄. Τὴν ἀσάφειαν καί διαφωνίαν πού ἐπικρατεῖ μεταξὺ καί αὐτῶν τῶν ὑποστηρικτῶν τοῦ «ἐ.θ.», ὅσον ἀφορᾷ τὸν ὀρισμὸν καί τὰ κριτήριά του· ἄλλων μὲν δεχομένων ὡς «ἐ.θ.» τὴν νέκρωσιν μόνον τοῦ ἐγκεφαλικοῦ στελέχους, ἐτέρων τὴν νέκρωσιν στελέχους καί φλοιοῦ καί ἐτέρων τὴν πλήρη νέκρωσιν ὀλοκλήρου τοῦ ἐγκεφάλου.

β΄. Τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν κριτηρίων καί τῶν δοκιμασιῶν – καί τῶν πλέον συγχρόνων – νά διαγνώσουν μέ ἀπόλυτον βεβαιότητα αὐτὴν τὴν πλήρη νέκρωσιν.

γ΄. Τό ὅτι καί ἡ πλήρης νέκρωσις ὀλοκλήρου τοῦ ἐγκεφάλου – ἐάν καθ’ ὑπόθεσιν δεχθοῦμε ὅτι εἶναι δυνατόν νά διαγνωσθῆ – δέν εἶναι δυνατόν νά ταυτισθῆ μέ τὴν νέκρωσιν ὀλοκλήρου τοῦ ὀργανισμοῦ, ἐφ’ ὅσον ἔτερα ὄργανα εἶναι ζῶντα, καί πλῆθος λειτουργιῶν διατηροῦνται (φυσικά μέ τὴν κατάλληλον ὑποστήριξιν τοῦ ὀργανισμοῦ).

δ΄. Ἡ ἐν τῇ πρᾶξει ὑπαρξίς πολλῶν ὑπευθύνως βεβαιωμένων περιστατικῶν διαγνώσεως «ἐ.θ.» καί ἐκζητήσεως τῶν ὀργάνων τῶν διαγνωσθέντων ὡς «ἐ.ν.», στὰ ὁποῖα περιστατικά, ὕστερα ἀπὸ τὴν μὴ συγκατάθεσιν τῶν συγγενῶν, ἐπηρεολούθησε, ὄχι ἀπλῶς ἢ ἐπὶ μῆνας καί ἔτη διατήρησις των σ’ αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἀλλ’ ἀρκετὲς φορές καί ἡ σημαντικὴ βελτίωσις των, μέχρι ἀκόμη καί σχεδὸν πλήρους ἰάσεως.

(σελ. 68 κ.έ., 90, 97 κ.ά.).

στ. “Οτι ἕνας ἄνθρωπος «μέ ἀρχοντιά, φιλότιμο, συνείδηση...» «δέν θά ἤθελε νά τοῦ γίνεи μεταμόσχευση ἀπό “ἐ.ν.” συνάνθρωπό του» καί ὅτι «προτιμᾷ τήν ταλαιπωρία καί τόν θάνατο»² (σελ. 7, 64, 65).

ζ. “Οτι «ἡ λήψη ὀργάνων ἀπό ἑτοιμοθάνατους... ξεκάθαρα εἶναι μία σκληρή καί μή ὀρθή πρόταση» ἀφ’ ἑνός λόγῳ «τῆς ἰερότητας τῶν τελευταίων στιγμῶν τους» καί διά τό ἀπρόσκοπτον «τῆς καθαρτήριας πορείας τους», ἀφ’ ἑτέρου διά τό λανθανόντως ὑπάρχον κίνητρον εὐθανασίας, ἀλλά καί ἐκ τρίτου διά νά μήν ἐξαναγκάζεται ὁ ἰατρός νά γίνεи θύτης παρά συνείδησιν (σελ. 139-140). [Τά ἐντός εἰσαγωγικῶν ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ μ. Γ. μεταφέρονται μέ πλήρη πιστότητα μέχρι καί τῆς ὀρθογραφίας (πλὴν τοῦ μονοτονικοῦ)].

Καί ἐνῶ ὑπάρχουν οἱ ἀνωτέρω –ὅπως καί ἕτερες– ὀρθές τοποθετήσεις, σέ πολλά ἄλλα σημεῖα τοῦ βιβλίου τοῦ ὁ μ. Γ., μέ παρερμηνεῖς, ἀνακρίθειες καί κυρίως μέ αὐθαιρεσίες καί ἄνευ ἐπιχειρηματολογίας, ἀλλ’ ἀπολυτοποιώντας τήν κρίσιν του καί δογματίζοντας, ὑποστηρίζει τά ἀντίθετα, ἀντιφάσκων πρὸς ἑαυτόν. Ἡ δέ δυσκολία του ἢ καί ἡ ἀνεπάρκειά του ἐν πολλοῖς νά ἐκφράσῃ καί διατυπώσῃ αὐτό πού ἐννοεῖ ἐπιτείνει τήν σύγχυσιν.

Ἐο σκοπός τοῦ παρόντος ἄρθρου δέν εἶναι νά ἐπισημάνῃ ὅλα τά σφάλματα καί τίς ἀντιφάσεις τοῦ ἐν λόγῳ βιβλίου –ἴσως μέ αὐτό ἀσχοληθοῦν ἄλλοι, ἐάν ἔχουν τήν ὑπομονήν–, ἀλλά κυρίως (ὅπως διαφαίνεται καί ἀπό τόν τίτλον) νά ἀπαντήσῃ στήν

ἀμφισβήτησιν τῶν κρυσταλλίνων θέσεων συγχρόνων ἀγίων Γερόντων, τήν ὁποίαν ἐπιχειρεῖ ὁ συγγραφεύς, διά νά ἐκμεταλλευθῇ τό κῦρος των. Ἐπλῶς, παρεμπιπτόντως, ἐπισημαίνω ἐδῶ μόνον μερικῆς τρανταχτές του ἀντιφάσεις, ἐρωτώντας:

1. Πῶς εἶναι δυνατόν νά ἰσχυρίζεται ὅτι κατά τήν λήψιν ζωτικῶν ὀργάνων δέν πραγματοποιεῖται φόνος (σελ. 59, 156 κ.ά.) τοῦ «ἐ.ν.», τήν στιγμήν πού ἐπανελημμένως ἔχει διακηρύξει ὅτι ὁ «ἐ.ν.» εἶναι ζωντανός; (!). Καί ὅταν στήν συνέχειαν χαρακτηρίζει τήν λήψιν αὐτήν ὡς «μία ἐφάμαρτη πράξις πού γίνεи ἐν ἀγνοίᾳ» (ἐνθ’ ἄν.), τί ἄλλο μποροῦμε νά ἐννοήσωμε; Ἐστω, ἐν ἀγνοίᾳ –ἄν καί πολλάκις καί ἐν ἐπιγνώσει καί συχνά καί διά δόλου (δολοφονία)–, ἀλλά πάντως εἶναι φόνος (βλ. κατωτέρω τίς θέσεις τῶν ὀσίων Γερόντων). Μά μέ τίς λέξεις³ «παίζομε ἐν οὐ παικτοῖς» (!);

2. Πῶς εἶναι δυνατόν ταυτόχρονα μέ τά ἀνωτέρω –καί ἐνῶ ἐπανελημμένως ἔχει ἐξυμνήσει τό αὐτεξούσιο καί τήν ἐλευθέραν προαίρεσιν (σελ. 75 κ. ἐξ., 87 κ. ἐξ., κ.ά.)– νά ἐπιβάλλῃ στούς ἄλλους νά πράττουν ἢ νά συνεργοῦν σ’ αὐτήν τήν «ἐφάμαρτη πράξις», καί μάλιστα νά ἐξυβρίξῃ διά τῶν κατωτέρω, ὅσους ἀρνοῦνται διά λόγους συνειδήσεως νά ὑπακούσουν; Ἰδοῦ τί γράφει: «Καί ἐνῶ ξέρω ὅτι ὑπάρχουν ψυχές πού δυσκολεύονται, πού πονοῦν καί χρειάζονται ἄμεσα μεταμόσχευση καρδιάς, νεφροῦ, ἥπατος... ἐγώ ἀφήνω νά χαθοῦν τά ὄργανά μου μέ τό θάνατό μου, σφυρίζοντας ἀδιάφορα καί τυρβάζοντας περί πολλά. Λέγομαι ἄνθρωπος; Εἶμαι φίλος τοῦ Θεοῦ; Ἀγαπῶ τόν πλη-

2. Χαρακτηριστική ἐν προκειμένῳ εἶναι ἡ περίπτωσις τοῦ μακαριστοῦ π. Νικοδήμου Γρηγοριάτου: Συνεπῆς πρὸς τήν Ὁρθόδοξον Πατερικήν διδασκαλίαν καί ὑπακούοντας στίς ὀρθές σχετικῆς τοποθετήσεις τοῦ παραδοσιακοῦ Γερόντος του σεβαστοῦ π. Γεωργίου, ἠρνήθη νά δεχθῇ μεταμόσχευσιν καρδιάς, ὑπομείνας μετά θαυμαστῆς καρτερίας ὀσιομαρτυρικὴν ταλαιπωρίαν καί θάνατον. Μέ ἐπὶ πλέον θαυμαστόν ἀποτέλεσμα –ὅπως πληροφορήθηκα– νά καταπλαγῇ ἀπό τό μεγαλεῖον του ὁ ἐκτός Ἐκκλησίας εὐρισκόμενος θεράπων ἰατρός του καί νά γίνῃ συνειδητόν μέλος Τῆς.

3. Πρὸβλ. τήν μετονομασίαν τῆς ἐκτρώσεως σέ διακοπὴν τῆς κηύσεως!

σίον μου ως σεαυτόν (sic!); (σελ. 105-106)!!!

3. Θά δοῦμε κατωτέρω ὅτι οἱ σύγχρονοι ἅγιοι Γέροντες **Παῖσιος, Πορφύριος καὶ Σωφρόνιος** ὄχι μόνον δέν εἶχαν δηλώσει «δωρητές ὀργάνων», ἀλλά καί ὅτι κατηγορηματικῶς ἀπέτρεπαν ἀπ' αὐτό. Θεωρεῖ, λοιπόν, ὁ μ. Γ. ὅτι οἱ ἀνωτέρω δέν ἀγάπησαν τόν πλησίον ὡς ἑαυτούς (καί μάλιστα ὑπέρ ἑαυτούς), δέν ἦσαν φίλοι τοῦ Θεοῦ, δέν πρέπει νά λέγονται καὶ ἄνθρωποι; (!!!).

4. Ἀλλά δέν νομίζει ὁ μ. Γ. ὅτι τούς βαρεῖς αὐτούς χαρακτηρισμούς τούς ἀπευθύνει πρωτίστως πρὸς τόν ἑαυτόν του, ἐφ' ὅσον –ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ γραφόμενά του (σελ. 157)– καί ὁ ἴδιος δέν εἶναι «δωρητής ὀργάνων»; (!).

5. Τέλος, τοῦ εἶναι τόσο δύσκολο νά κατανοήσῃ ὅτι τὰ προαναφερθέντα τρία εὐστοχα ἐπιχειρήματά του, διὰ τῶν ὁποίων ἀποκρούει τή λήψη ζωτικῶν ὀργάνων ἀπό ἐτοιμοθανάτους (μὴ «ἐ.ν.») (βλ. ἀνωτέρω τήν ζ' ὀρθήν τοποθέτησίν του ἐξ ἀντιγραφῆς ἐκ τῶν σελ. 139-140), ἰσχύουν ἀπαρράλλακτως καί κατὰ γράμμα καί διὰ τούς «ἐ.ν.»; (!).

ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ

ΤΡΙΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΑΓΙΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Ἄ μ. Γ. ἀμφισβητεῖ τήν ἀρνητικήν τοποθέτησιν τῶν συγχρόνων ἁγίων Γερόντων Παΐσιου, Πορφυρίου καὶ Σωφρονίου στό ὑπό συζήτησιν θέμα. Καί διὰ μέν τούς ἄλλους δύο Γέροντας ἐκφέρει τήν ἀμφισβήτησίν του μέ ἕναν μόνον ὑπαινιγμόν (:«δῆθεν»), χωρίς νά προσάγῃ τό παραμικρόν στοιχεῖον ἢ ἐπιχείρημα, διὰ δέ τόν Γέροντα Παῖσιον ἐπιχειρεῖ νά τήν κατοχυρώσῃ. Ἄ κύριος λόγος πού μέ ἐξηνάγκασε νά δημοσιεύσω τό

παρόν εἶναι αἱ ἀνωτέρω ἀμφισβητήσεις, καί σκοπός μου ἡ ἀποκατάστασις τῆς διδασκαλίας τῶν ὁσίων Γερόντων ἀπό τήν παραποίησησίν της ὑπό τοῦ μ. Γ. καί ἡ κατάδειξις τῶν πραγματικῶν θέσεών των, ὥστε νά μή ἀποπλανῶνται οἱ ἀπλοϊκοί ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν.

Α. Ἄ Γέρον Παῖσιος

Ι. Κατ' ἀρχάς παραθέτω τήν σχετικήν τοποθέτησιν τοῦ μακαριστοῦ Γερόντος, ὅπως ἐλέχθη πρὸς τόν σεβαστόν Ἄγιορείτην ἱερομόναχον Γρηγόριον καί ὅπως ἤδη ἔχει δημοσιευθεῖ⁴. [Σημειωτέον ὅτι ὁ ἀναφερθεῖς ἱερομόναχος ἀνέγνωσε τήν μαρτυρίαν του καί διαβεβαίωσε ὅτι κατεγράφη ἐπακριδῶς].

Ἄ σεβαστός ἁγιορείτης καί πνευματικός Γρηγόριος, ἐκ τοῦ στενοτάτου περιβάλλοντός του, ἐρώτησε τόν πατέρα Παῖσιον γιά τό θέμα τῶν μεταμοσχεύσεων καί τὰ συναφῆ μέ αὐτό ἀναφυόμενα προβλήματα. Ἄ Γέροντας ἀπαντώντας ἐπέτρεψε μέν τήν μεταμόσχευσιν ἑνός ἐκ τῶν διπλῶν ὀργάνων⁵, ἀλλ' ἀπέκλεισε κατηγορηματικῶς τήν ἀφαίρεσιν καί μεταμόσχευσιν ὀργάνων ἀναγκαίων διὰ τήν ἐπιβίωσιν σέ ὅποιαδήποτε περίπτωσιν⁶, ἀφοῦ δι' αὐτῆς προξενεῖται ἡ θανάτωσις τοῦ δότη. Χρησιμοποίησε μάλιστα διὰ κατοχύρωσιν τῆς θέσεώς του τά ἀκόλουθα ἐπιχειρήματα:

Πρῶτον, ὅτι ἀποτελεῖ ἀνεπίτρεπτον παρέμβασιν, ἀντιστρατευομένην τό δημιουργικόν ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἀπό τήν μιά θανάτωνοντα τόν δότη, καί ἀπό τήν ἄλλη δημιουργώντας μας τήν ἔπαρσιν γιά τήν ζωοποίησιν τοῦ λήπτου.

4. Ν. Ζουρνατζόγλου, Γέροντας Παῖσιος ὁ Ἄγιορείτης. Μαρτυρίες προσκυνητῶν, τόμος Α', Θεσσαλονίκη 2009, σελ. 121-122.

5. Ὑπάρχουν καί ἄλλες 2-3 μαρτυρίες, κατὰ τίς ὁποῖες ὁ Γέροντας δέν ἐναντιώθηκε στήν λήψη ἑνός ἐκ τῶν διπλῶν ὀργάνων (συγκεκριμένα νεφροῦ καί ὀφθαλμοῦ), ἐκουσίως προσφερομένου ἀπό ὑγιῆ δότη.

6. Ἐννοεῖται, φυσικά, καί στήν περίπτωσιν τῶν «ἐ.ν.»." Ἡ μᾶλλον ἀκριβέτερον, ἡ σχετική ἀπαγόρευ-

Καί δεύτερον, ὅτι θά γίνει αἰτία ἐφευρέσεως τρόπων νά σκοτώνουν τούς ἀσθενεῖς, γιά νά τούς πάρουν τά ὄργανά τους.

[Λεπτομερῆς ἐπεξηγηματικός σχολιασμός τῆς αὐθεντικῆς αὐτῆς μαρτυρίας ὑπάρχει ἀμέσως μετά ἀπό αὐτήν εἰς τό προαναφερθέν διβλίον (βλ. ἀνωτέρω σημ. 4)].

Ἐ μ. Γ. ἀμφισβητεῖ τήν μαρτυρίαν! Τά «ἐπιχειρήματά» του εἶναι τά ἑξῆς:

«Πρῶτον, γιατί δέν μιλοῦν ἔτσι ἀφοριστικά οἱ Ἅγιοι γιά ἓνα τόσον ἀκανθῶδες θέμα» (σελ. 20).

«Δεύτερον, γιατί ἡ γλῶσσα του ἦταν ἀπλή, ἀνεπιτήδευτη» (ἐνθ' ἄν.), καί ὄχι ὅπως αὐτή ἑνός ἀποσπάσματος τῆς μαρτυρίας, τό ὅποῖον παραθέτει.

«Καί τρίτον γιατί ἔχει ἐκφραστεῖ καί θετικά» (ἐνθ' ἄν.).

Ἄπαντῶ καί στά τρία μέ τή σειρά.

1ον. Οἱ Ἅγιοι, ἔχοντες νοῦν Χριστοῦ καί τόν φωτισμόν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, κατανοοῦν τό θεῖον θέλημα καί στά δύσκολα καί ἀκανθώδη ζητήματα. Πληροφοροῦνται ἐπίσης καί τό ἐάν, καί τό πότε, καί σέ ποιόν πρέπει νά τό ἐκφράσουν. Καί στήν συγκεκριμένη περίπτωσιν ὁ ἐρωτήσας ἦτο σοβαρός πνευματικός, μέ πλῆθος πνευματικῶν τέκνων, ἀντιμετωπίζων τό πρόβλημα κατά τήν ἔξομολόγησιν. Πιθανόν σέ μίαν ἄλλην περίπτωσιν (ἐάν λ.χ. ὁ ἐρωτῶν δέν εἶχε τίς

προϋποθέσεις νά κατανοήσῃ τήν ἀπάντησιν ἢ ἐάν ἐρωτοῦσε ὄχι διά ποιμαντικούς λόγους, ἀλλ' ἀπλῶς γνωσιολογικά ἢ ἐκ περιεργείας) ὁ Γέρον νά ἀπέφευγε τήν ἀπάντησιν.

2ον. Ὅσον ἀφορᾷ τήν γλῶσσαν, εἶναι ἐμφανέστατο ὅτι ἡ μαρτυρία εἶναι καταγεγραμμένη στήν γλῶσσα τοῦ καταθέτοντος αὐτήν. Οὔτε διά μαγνητοφώνου εἶχαν ληφθῆ οἱ λόγοι τοῦ Γέροντος ὑπό τοῦ σεβαστοῦ ἱερομονάχου Γρηγορίου, οὔτε ἐντός εἰσαγωγικῶν ἐτέθησαν, τόσον τό προβαλλόμενον ὑπό τοῦ μ. Γ. ἀπόσπασμα, ὅσον καί ὀλόκληρος ἡ μαρτυρία⁷. Αὐτό πού ἀπεδόθη ἐπακριδῶς ἦτο τό νόημά της. Στόν μ. Γ. δημιούργησε τό πρόβλημα κυρίως ἡ λέξις «ἀντιστρατευομένη» – ὅπως ἀνέφερε προφορικῶς – πού θεωρεῖ ἀδύνατον νά τήν χρησιμοποίησῃ ὁ Γέρον. Πέραν τῶν προλεχθέντων θά ἤθελα:

α'. Νά ἐρωτήσω τόν μ. Γ.: Δέν νομίζει ὅτι ὑποτιμᾷ πολύ τόν Γέροντα;

β'. Νά τοῦ γνωστοποιήσω ὅτι ἔχουμε ἀρκετές μαρτυρίες συνομηλητῶν τοῦ Γέροντος, πού ἐκπληκτοί καταθέτουν ὅτι κατά τήν συζήτησίν τους ἐνίοτε χρησιμοποιοῦσε λίαν ἐξειδικευμένους ὄρους, ἀσυνήθεις εἰς αὐτόν καί ἀναλόγου τῆς εἰδικότητός των (λ.χ. θεολογικούς, οἰκονομικούς κ.ἄ.)· ἀσφαλῶς ἐκ τῆς θείας Χάριτος.

σις τοῦ Γέροντος (διά λῆψιν ὀργάνων ἀναγκαίων πρὸς ἐπιβίωσιν) ἀφοροῦσε ἀποκλειστικά περιπτώσεις μεταμοσχεύσεων ἀπό «ἐ.ν.» δότας· καθόσον ἡ σήμερον ὑπό τινων ὑποστηριζομένη δυνατότης προσφορᾶς τοιούτων ὀργάνων (ἀναγκαίων δι' ἐπιβίωσιν) ἀπό ὑγιεῖς δότας (τοὔτέστιν ἡ αὐτοθυσία-αὐτοκτονία τῶν δοτῶν αὐτῶν) ἦτο πρὸ 15ετίας (ὅτε περίπου ἐγένετο ἡ συζήτησις) ἀδιανόητος καί ὑπ' οὐδενός ὑποστηριζομένη, καί ἡ ἀπαγόρευσις της αὐτονόητος. Οὔτε, δηλαδή, τότε ἦτο δυνατόν ὁ ἐρωτῶν ἱερομόναχος νά ἐρωτήσῃ δι' ἀπό ὑγιεῖς δότας λῆψιν ὀργάνων ἀναγκαίων δι' ἐπιβίωσιν, οὔτε καί ὁ Γέροντας νά ἀπαγορεύσῃ κάτι πού αὐτονοήτως ἦτο ἀπηγορευμένον. Ἄρα, ἡ ἀπαγόρευσις στό σημεῖον αὐτό ἀφοροῦσε ἀποκλειστικά περιπτώσεις «ἐ.ν.» δοτῶν.

7. Διά νά δικαιολογηθῇ ὁ μ. Γ. διά τήν χονδρῆν ἀδελψίαν του, προφασίσθη ἐκ τῶν ὑστέρων μίαν μόνον φράσιν ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦντος σχολιασμοῦ τῆς μαρτυρίας ἀναφερομένην σέ χαρακτηρισμόν τοῦ Γέροντος καί εὐρισκομένην ἐντός εἰσαγωγικῶν. Ἄλλ' ὡς εἶναι εὐνόητον, τά εἰσαγωγικά ἐν προκειμένῳ δέν δηλοῦν τήν κατά γράμμα παράθεσιν τῶν λόγων τοῦ Γέροντος, ἀλλά τήν πιστὴν παράθεσιν τῆς φράσεως ἐκ τῆς μαρτυρίας.

γ'. Νά τοῦ ὑπενθυμίσω ὅτι ἡ σκανδαλί-
ζουσα αὐτόν λέξις εὐρίσκεται εἰς τήν Και-
νήν Διαθήκην (Ρωμ. ζ', 23), καί ὅτι ὁ μα-
καριστός Γέρων... μελετοῦσε τήν Καινήν
Διαθήκην· καί τέλος,

δ'. Νά τόν διαβεβαιώσω –ἄν ἰσχύη δι'
αὐτόν τό «οὐ με πείσεις, κἄν με πείσης»– ὅτι
δέν ἔχω κανένα πρόβλημα, ἄν θέλῃ νά ἀντι-
καταστήσῃ τήν σκανδαλίζουσαν αὐτόν λέ-
ξιν μέ μιάν ἄλλην (τοῦ αὐτοῦ ὅμως περιε-
χομένου), πού θά μπορούσε –κατ' αὐτόν–
νά χρησιμοποιήσῃ ὁ Γέρων.

3ον. Καί ἔρχομαι στό κυριώτερον «ἐπι-
χείρημα» τοῦ μ. Γ.: τήν **δηθεν** θετικήν στά-
σιν τοῦ Γέροντος. Γράφει:

«Όταν μιά γυναίκα, ἀκούγοντας προ-
φανῶς τίς ἀντιπαραθέσεις μεταξύ ἀρνητῶν
καί ὑποστηρικτῶν τοῦ “ἐ.θ.”, ἀγωνιοῦσε ἄν
ἔπραξε σωστά πού ἔδωσε τή συγκατάθεσή
της γιά τήν ἀφαίρεση τῶν ὀργάνων τοῦ
ἄνδρα της, ὁ Γέροντας τήν καθησύχασε, λέ-
γοντάς της ὅτι ἔκανε καλά». (σελ. 21).

Δυστυχῶς, τό προαναφερθέν περιστα-
τικόν παρουσιάζεται κατά «Προκρούστει-
ον» μέθοδον. Ἐλπίζω ὄχι συνειδητῶς, ἀλλ'
ἐξ ἀγνοίας, καθόσον ὁ μ. Γ. τό ἔλαβε ἀπό
τρίτο χέρι. Προσωπικῶς τό γνωρίζω ἀπό
πρώτην πηγὴν, τόν γνωστόν καί ἀγαπητόν
μου ἀγιορείτην Γέροντα Εὐφρόσυνο, ὁ
ὁποῖος εἶναι ἀνεπιός τῆς ἀναφερομένης ὑπό
τοῦ μ. Γ. γυναικός καί ὁ ὁποῖος μετέφερε
καί τήν ἐρώτησιν πρὸς τόν Γέροντα καί τήν
ἀπάντησίν του πρὸς τήν θείαν του. (Ἡ θεία
του οὐδέποτε ἐπεκοινώνησε ἀπ' εὐθείας μέ
τόν Γέροντα).

Τό κυρίως, λοιπόν, ἀποσιωπώμενον ὑπό
τοῦ μ. Γ. –τό ὁποῖον καί ἀντιστρέφει τό ἐπι-
χείρημα ἐναντίον του– εἶναι ὅτι τά προ-
σφερόμενα ὄργανα ἦταν **μόνον οἱ ὀφθαλ-
μοί!** Καί, ἀκόμη ἀκριδέστερον, οἱ κερατο-
ειδεῖς χιτῶνες τῶν ὀφθαλμῶν, πού δέν εἶναι
κἄν ὄργανα, ἀλλ' ἴστοι, καί πού εἶναι δυ-
νατόν νά ληφθοῦν –καί μεταμοσχευθοῦν

ἐπιτυχῶς– ἀκόμη καί μετά τόν βιολογικόν
(μὴ ἀναστρέψιμον, καρδιακόν καί ἀνα-
πνευστικόν) θάνατον τοῦ δότου.

Πέραν τούτου ὅμως, ἀκόμη καί ἐάν ὁ μ.
Γ. ἀγνοοῦσε τό εἶδος τῆς προσφορᾶς –παρ'
ὅτι τόν εἶχα προειδοποιήσῃ πρὸ τῆς ἐκδό-
σεως ὅτι τό «ἐπιχείρημά» του ἦτο εἰς βάρος
του, καί ἐπανειλημένως τοῦ εἶχα παραγ-
γείλει εἴτε νά συναντηθῇ μαζί μου εἴτε μέ
τόν π. Εὐφρόσυνο, διὰ νά πληροφορηθῇ
τήν ἀλήθεια– θά ἔπρεπε νά λάθῃ σοβαρῶς
ὑπ' ὄψιν του καί τό ὅτι ἡ ἐρώτησις ἔγινε καί
ἡ ἀπάντησις τοῦ Γέροντος ἐδόθη ἀφοῦ ἡ
πρᾶξις εἶχε συντελεσθῇ, καί, συνεπῶς, θά
δικαιολογεῖτο μία ἐπιεικῆς ἀντιμετώπισις,
λόγῳ τῆς ἀγνοίας, τοῦ ψυχικοῦ πόνου καί
τῆς ἀγωνίας τῆς γυναικός. Καί, ἐπομένως,
θά ἔπρεπε νά εἶχε συνειδητοποιήσῃ ὅτι εἶναι
ἀντιδεοντολογικόν νά χρησιμοποιῇ τό πε-
ριστατικόν –ἀκόμη καί ἐάν νόμιζε ὅτι εἶχαν
δοθῇ καί ἄλλα ὄργανα– διὰ νά ὑποστηρίξῃ
τήν δηθεν θετικήν στάσιν τοῦ Γέροντος.
Ἄλλ' –ὅπως προελέχθη– αὐτό πού κυρίως
καταργεῖ τό «ἐπιχείρημά» του εἶναι τό εἶδος
τῆς προσφορᾶς.

Ἡ σύγχυσις τοῦ συγγραφέως (μ. Γ.) ἐν
προκειμένῳ καταδεικνύεται καί ἀπό τά ἑξῆς:

α'. Ἀμφιβάλλει καί ὁ ἴδιος γιά τήν ἀκρι-
βειαν τοῦ περιστατικοῦ του. Γράφει: Ἀκό-
μα κι ἄν δέν ἔγινε ἔτσι ἀκριβῶς τό παρα-
πάνω περιστατικό, ἄν καί πιστεύω πὼς ἔγι-
νε...» (!) (σελ. 21)

β'. Ὑστερα ἀπό τήν «ἐπιχειρηματολο-
γίαν» του καταλήγει: «Αὐτό δέν σημαίνει
ὅτι ἦταν (ὁ Γέροντας) ὑπὲρ τῶν μεταμο-
σχεύσεων ἀπό “ἐ.ν.” δότες. Σίγουρα ἔδλε-
πε τό ἐφάμαρτο τό ὁποῖο συμβαίνει» (!) (ἐνθ'
ἀν.). Νομίζω ὅτι ἐδῶ πλέον περιττεύει πᾶν
σχόλιον...

II. Κάτι ἄλλο πού παρασύρει τόν μ. Γ.
στήν παραποίησιν τῆς τοποθετήσεως τοῦ
Γέροντος εἶναι ἡ **παρερμηνεία** πού κάνει
στήν ἀντιμετώπισιν πού εἶχε ὁ ὄσιος Πατήρ

στίς ἀσθένειες καί τόν θάνατόν του, καί στόν ἐν συνεχείᾳ παραλληλισμόν αὐτῆς (τῆς ἀντιμετωπίσεως) μέ τήν προσφορᾶν ζωτικῶν ὀργάνων ἀπό τούς «ἐ.ν.». Δυστυχῶς, στήν χονδρῆν αὐτήν παρερμηνείαν ἔχουν περιπέσει –συνειδητά ἢ ἀσυνείδητα– καί σοβαροί κατά τά ἄλλα συγγραφεῖς, καί ἴσως ἐξ αὐτῶν νά παρεσύρθη καί ὁ μ. Γ. Παρατηρῶ:

1. Κατά τήν ἀσκητικὴν παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, ὁ τέλειος ἀσκητής, ἀναθέσας τόν ἑαυτόν του ἐξ ὀλοκλήρου μέ τυφλὴν ἐμπιστοσύνην στόν Θεόν, δέν προσφεύγει στήν Ἱατρικὴν καί τά φάρμακα (βλ. Εὐεργετινός, τόμος Γ', ὑπόθεσις ΙΔ' καί ΙΕ' καί κυρίως τή διδασκαλία τοῦ Ὁσίου Παχωμίου, Ὁσίου Ἐφραῖμ Σύρου καί Ὁσίου Διαδόχου).

2. Τήν **ἀκρίβειαν** αὐτήν ἐπεθύμει καί κατά κανόνα ἐφήρμοζε καί ὁ μακαριστός Γέρον Παῖσιος. Μερικές φορές ὅμως ἐνήργει διαφορετικά. Στεροῦμαι τῆς ἀπαιτουμένης διακρίσεως, ὥστε νά ἐρμηνεύσω μέ βεβαιότητα τήν στάσιν αὐτήν τοῦ Γέροντος. Ἀπλῶς πιθανολογώντας, ὑποθέτω μερικές αἰτίες, ὅπως λ.χ.:

- τήν ἐξ ἀγάπης καί ταπεινώσεως **ὑπακοήν** του στίς παρακλήσεις καί προτροπές ἄλλων

- τόν φόβον του μήπως γίνῃ αἰτία ὅπως, ἐξ ἀκαίρου μιμήσεώς του ὑπό τῶν ἄλλων, ὀδηγηθοῦν αὐτοί εἴτε σέ κενοδοξίαν, εἴτε σέ γογγυσμόν, ὡς ἐπιχειρήσαντες ὑπέρ τά μέτρα τους, κ.ἄ.

3. Εἰδικῶς, ὅσον ἀφορᾷ τήν τελευταίαν του ἀσθένειαν, ἠκολούθησεν ἐπὶ μακρότατον διάστημα τήν ἀσκητικὴν ἀκρίβειαν, ἐμπιστευθεὶς ἑαυτόν εἰς τόν Θεόν. Εὐρισκόμενος, ὅμως, δι' ἕτερον λόγον ἐκτός Ἁγίου Ὁρους (διὰ τήν πανήγυριν τοῦ ὁσίου Ἀρσενίου καί τήν βοήθειάν του πρὸς τούς ἀδελφούς), καί ἐνῶ ἡ ἐπιδείνωσις τῆς ὑγείας του εἶχε φθάσει σέ ὀριακόν σημεῖον, ὑπεχώρησε στίς παρακλήσεις καί ἐδέχθη μέ

ὑπακοήν –τοῦ εἶχεν ἀποσταλῆ καί μήνυμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μέ σχετικὴν προτροπήν– ἱατρικὴν βοήθειαν γιά μερικούς μῆνες (ἀκτινοβολίες-ἐγχειρήσεις-χημειοθεραπεῖες). Κάποιαν στιγμὴν, ὅμως, ἀπήτησε καί διέκοψε τήν θεραπείαν (βασικά τίς συνεχιζόμενες χημειοθεραπεῖες), ἐκτός ἐλαχίστης βοηθείας, ὥστε νά μπορῆ νά αὐτοεξυτηρητῆται μέχρι τέλους.

4. Εὐνόητον εἶναι ὅτι ἡ στάσις αὐτῆ τοῦ Γέροντος δέν εἶναι δυνατόν νά προβάλλεται ἀδιακρίτως πρὸς μίμησιν. Ἐκτός ἀπὸ τόν προαναφερθέντα κίνδυνον (νά περιπέση σέ κενοδοξίαν ἢ ἀκόμη καί σέ γογγυσμόν), τόν ὁποῖον διατρέχει ὁποῖος δέν ἔχει φθάσει στά ἀνάλογα πνευματικά μέτρα, δέον ὅπως ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καί τά ἐξῆς:

α'. Ὁ Γέροντας εἶχε ὀλοκληρώσει τήν μετάνοιάν του κατά τόν Ἀπόστολον Παῦλον: «τόν δρόμον τετέλεκε». Καί

β'. Στά σοβαρά θέματα προσηύχετο καί ἐνεργοῦσε –σχεδόν πάντοτε– κατόπιν πληροφορίας ἀπὸ τόν Θεόν. Πιστεύω ὅτι καί στήν παροῦσα περίστασιν ὁμοίως ἐπραξεν.

5. Ἐκεῖνο, ὅμως, πού μᾶς ἐνδιαφέρει κυρίως στήν ἀπάντησιν αὐτήν, καί τό ὁποῖον εἶναι ἡλίου φαεινότερον, εἶναι ὅτι ὄχι μόνον καμμία συσχέτισις –ἀπό πάσης ἀπόψεως– δέν ὑπάρχει μεταξύ τῆς στάσεως τοῦ τελείου ἀσκητοῦ (ἐν προκειμένῳ τοῦ Γέροντος) καί τῆς προσφορᾶς ζωτικῶν ὀργάνων ἀπό «ἐ.ν.», ἀλλά, τοῦναντίον, εἶναι μεταξύ των **διαμετρικῶς ἀντίθετοι**. Καθόσον, ὁ μὲν Γέρον ἀφήνεται μέ τυφλὴν ἐμπιστοσύνην στά χέρια τοῦ Θεοῦ, ὁ δέ δότης –διὰ τῆς συγκαταθέσεώς του καί ὁ ἱατρός ὑλοποιῶν αὐτήν– διαίως καί αὐτονόμως τερματίζει τήν ζωὴν του συγκεκριμένην στιγμὴν, ἐμποδίζων τόν Θεόν νά ἐνεργήσῃ.

III. Τέλος, θά ἐπισημάνω δύο σημεῖα ἀκόμη, τά ὁποῖα καταδεικνύουν ἐξόφθαλμα καί ἀναμφισβήτητα τήν **ἀρνητικὴν** τοποθέτησιν τοῦ Γέροντος ἐπὶ τοῦ θέματος.

Ἐφ' ἑνός τό προσωπικόν του παράδειγμα, καί ἄφ' ἑτέρου τήν ἀνυπαρξίαν ἔστω μᾶς –καί τῆς ἐλαχίστης– προτροπῆς του πρός τήν κατεύθυνσιν αὐτήν.

[Ἐμφότερα ἰσχύουν καί διά τούς δύο ἄλλους Γέροντας– φυσικά, δέν θά τά ἐπιναλλάξω, στόν οἰκεῖον τόπον].

1. Καί ὁ τελευταῖος, πού εἶχε γνωρίσει τόν Γέροντα ἤ –ἔστω– πού ἔχει μελετήσῃ τήν ζώήν του, ἔχει συνειδητοποιήσῃ ὅτι τό μεγαλειωδέστερο στόν Γέροντα δέν ἦτο οὔτε ἡ ὑπερβάλλουσα ἀσκησίς του, οὔτε τό πλῆθος τῶν θαυμάτων του καί τῶν χαρισμάτων, μέ τό ὅποιον τόν ἐπροίκισεν ὁ Κύριος, οὔτε ἄλλο τι, ἀλλ' **ἡ τελεία Ἀγάπη του.** Ἀγάπη καθολική καί ὀλοκληρωτική ἀπό πάσης

ἀπόψεως. Ἀγάπη πρός ὅλους ἄνευ διακρίσεων καί ἀγάπη προσφέρουσα τά πάντα ἄνευ περιορισμῶν καί μηδέν κατέχουσα. Κυριολεκτικῶς τό ἄδειασμα καί τό πέταμα τοῦ ἑαυτοῦ του χάριν τῶν ἀδελφῶν. Ἀγάπη ποσοτικῶς καί ποιοτικῶς ἀκριβή, ἀρχοντική, ἀνιδιοτελής, αὐτοθυσιαστική. **Παρ' ὅλην αὐτήν τήν ἀγάπην οὐδόλως καί οὐδέποτε διενοήθη νά δηλώσῃ «δωρητής ὀργάνων».**

2. Παρομοίως, ἡ θυσιαστική ἀγάπη ἀπετέλει καί τόν πυρῆνα τῆς διδασκαλίας του. Σ' αὐτήν μᾶς προσέτρεπε καί αὐτήν συνεχῶς δακτυλοδεικτοῦσε, ἀνάλογα φυσικά μέ τήν δεκτικότητα τοῦ καθενός μας. Πρότυπα τέτοιας ἀγάπης τόν ἠλέκτριζαν, τόν συγκι-

Ἡ Παρακαταθήκη παρακαλεῖ γιά τή συνδρομή σας

Γιά τήν ἀποστολή τῆς συνδρομῆς σας (ἑσωτερικοῦ 10 εὐρώ, ἔξωτερικοῦ 30 εὐρώ καί Κύπρου 15 εὐρώ) μπορεῖτε νά χρησιμοποιήσετε τήν ἔνθετη ταχυπληρωμή (ἐμπεριέχεται σέ δύο τεύχη τῆς *Παρακαταθήκης* ἐτησίως), ἡ ὁποία ἔχει χαμηλότερο ταχυδρομικό τέλος ἀπό τίς ἄλλες ταχυδρομικές ἐπιταγές ἢ νά καταθέσετε χρήματα σέ ἕναν ἀπό τούς δύο τραπεζικούς λογαριασμούς πού ἀναγράφονται κατωτέρω:

Ἐθνική Τράπεζα: 421/614374-15 καί Alpha Τράπεζα Πίστεως: 815-002101-039454.

Ἡ ἀπόδειξη συνδρομῆς ἢ δωρεᾶς μπορεῖ νά ἐπισυναφθεῖ στή φορολογική σας δήλωση, γιά νά ἐκπέσει τό ποσό αὐτό ἀπό τήν Ἐφορία.

Γράφετε καθαρά τά στοιχεῖα σας

Ἐάν στείλατε μία φορά στή διάρκεια τοῦ ἔτους τή συνδρομή σας στήν *Παρακαταθήκη*, ἀγνοήστε τήν ταχυπληρωμή πού θά βρεῖτε γιά δεύτερη φορά ἐντός τοῦ περιοδικοῦ.

Γιά λόγους πρακτικῶν δάξουμε δύο φορές τό χρόνο τήν ἔνθετη ταχυπληρωμή σέ ὅλα τά ἀντίτυπα τοῦ συγκεκριμένου τεύχους τῆς *Παρακαταθήκης*. Αὐτό δέν σημαίνει ὅτι θά στείλετε γιά δεύτερη φορά συνδρομή.

Δύο φορές τό χρόνο γίνεται καί ἡ ἀποστολή τῶν ἀποδείξεων σέ ὅσους ἔστειλαν συνδρομή.

Παρακαλοῦμε στό ἔντυπο τῆς ταχυπληρωμῆς νά γράφετε καθαρά στή θέση «Ἀποστολέας» τά στοιχεῖα σας, ἔτσι ὅπως ἀναγράφονται στήν ἐτικέτα τῆς *Παρακαταθήκης* πού λαμβάνετε. Ἐάν ἄλλα στοιχεῖα ἀναγράφουμε ἐμεῖς στήν ἐτικέτα στόν φάκελο τῆς *Παρακαταθήκης* καί ἄλλα ἐσεῖς στήν ταχυπληρωμή πού μᾶς στέλνετε, δημιουργεῖται πρόβλημα.

Σέ περίπτωση πού καταθέσετε χρήματα σέ ἕναν ἀπό τούς δύο τραπεζικούς λογαριασμούς τῆς *Παρακαταθήκης*, παρακαλοῦμε ἐνημερώστε μας σχετικά, διότι διαφορετικά δέν λαμβάνουμε γνώση γιά τήν κατάθεσή σας.

νοῦσαν· αἰσθανόταν νά συγγενεῦη μαζί τους. Αὐτά προέβαλλε καί ἐξυμνοῦσε κατά τήν διδασκαλίαν του. Στήν μίμησίν των μᾶς πα-
ρακίνοῦσε. Καί ὁμως! **Οὐδέποτε** τόν ἀκού-
σαμε οὔτε ἐμεῖς, οὔτε κάποιος γνωστός, οὔτε
πουθενά ἔχει δημοσιευθῆ, **ὄχι κάποια προ-
τροπή του, ἀλλ’ οὐδέ κἄν ὑπαινιγμός του
πρός δήλωσίν μας** ὡς «δωρητῶν ὀργάνων». Καί φυσικά οὐδέ ὑποψία ἐπαίνου δέν εἶχε

ἀκουσθῆ ἀπό τό στόμα του, γιά κάποιον
πού εἶχε δηλώσει δότης γιά μετά τόν «ἐ.θ.»
του. Κάθε ἄλλο. Ὅταν κάποτε τοῦ ἀνέφε-
ραν ὅτι κάποιος ὑψηλόβαθμο ἐκκλησιαστι-
κό πρόσωπο εἶχε δηλώσει ὡς «δωρητής
ὀργάνων», ὠμίλησε ἀπαξιωτικά διά τό γε-
γονός.

(Συνεχίζεται)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

**Ἄρχιεπίσκοπος Κρήτης:
Ἑλληνικά καί ὄχι ἀγγλικά
στή Θεία Λειτουργία**

Μεταφέρουμε ἐδῶ ἀπόσπασμα σημαν-
τικῆς συνεντεύξεως, πού ἔδωσε ὁ Ἄρχιεπίσκο-
πος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος σέ ὁμογενειακό
Μ.Μ.Ε. τῶν Η.Π.Α. τό καλοκαίρι τοῦ 2010.

Δημοσιογράφος: «Ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ
Ἄρχιεπισκοπικοῦ Συμβουλίου κ. Τζαχά-
ρης στήν ὁμιλία του ζήτησε τήν χρήση τῆς
ἀγγλικῆς γλώσσας στίς Ἐκκλησίες, γιά νά
μποροῦν νά καταλαβαίνουν καλύτερα οἱ
ἀμερικανογεννημένοι τή Θεία Λειτουργία.
Ἐσεῖς ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριάρχου πι-
στεύετε ὅτι πρέπει ἡ Θεία Λειτουργία νά
γίνεται στήν ἀγγλική;»

Ἄρχιεπίσκοπος κ. Εἰρηναῖος: «Προσω-
πικά καί χωρίς νά ὑπεισέρομαι στά ἐδῶ
πράγματα καί στίς θέσεις καί δυσκολίες πού
ὑπάρχουν –γιατί ἔχω μία μικρή γνώση τῶν
πραγμάτων– ὡς Ἕλληνας καί κληρικός θά
ἤθελα μόνο τήν ἑλληνική γλῶσσα. Τοῦλάχισ-
τον τήν λειτουργική ἑλληνική γλῶσσα. Αὐ-
τά εἶναι μέγας θησαυρός γιά τό γένος τῶν
Ἑλλήνων. Ἡ ἑλληνική γλῶσσα, ἡ ὁποία εἶ-
ναι ἡ γλῶσσα τοῦ Χριστοῦ, τῶν Ἀποστόλων

καί τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, εἶναι μέγας θη-
σαυρός, τόν ὁποῖο δέν θά πρέπει νά χάσουμε.

Ἄπό τό ἄλλο μέρος, τό νά καταλάβει
κανείς τή Λειτουργία δέν εἶναι τό σπου-
δαῖο. Τό σπουδαῖο εἶναι νά τή ζεῖς –καί δέν
τήν ζεῖς μέ τό μυαλό. Ὅ,τι κάνουμε μέ τό
μυαλό εἶναι λίγο. Σ’ αὐτό πρέπει ὡς Ἕλλη-
νες νά ἐμβαθύνουμε πολύ. Τά βιώματα πού
ἔχουν ζήσει γενεές γενεῶν πρῖν ἀπό ἐμᾶς,
δέν θά πρέπει νά ἀφήσουμε νά χαθοῦν. Τί
θά πεῖ νά καταλαβαίνω; Τό μυαλό εἶναι μό-
νο ἓνα μέρος τῆς ὑπάρξεώς μας. Μέ ἓνα μό-
νο μέρος τῆς ὑπάρξεως θά ζῶ;

Ἄν ὑπάρχει θέμα κατανόησεως, εἴμα-
στε ἔτοιμοι νά κάνουμε μαθήματα γλώσσας,
θεολογίας, φιλοσοφίας· ὁμως ἄς μή χαλά-
σουμε τή γλῶσσα».

▼ ▼ ▼

**Σύνοδο γιά ἀθέους καί
ἐλευθεροτέκτονες διοργανώνει ἡ Ε.Ε.**

Ἐπὶ τόν ἀνωτέρω τίτλο διαβάζουμε στό
aktines.blogspot.com καί τά ἐξῆς:

«Σύνοδο κορυφῆς μέ τούς ἀθέους καί
τούς ἐλευθεροτέκτονες [μασόνους] πρόκει-
ται νά πραγματοποιήσῃ ἡ Ε.Ε. στίς Βρυ-

ξέλλες τό φθινόπωρο, καλώντας τους σέ πολιτικό διάλογο, παράλληλα μέ τή σύνοδο πού πραγματοποιείται σέ έτήσια βάση μέ τούς εϋρωπαϊούς θρησκευτικούς ήγέτες.

Ένω ή Ε.Ε. είναι μιά κοσμική ένωση, οί τρεις εϋρωπαϊοί Πρόεδροι, τής Έπιτροπής, τοϋ Κοινοβουλίου καί τοϋ Συμβουλίου τής Ε.Ε., παράλληλα μέ δύο Έπιτρόπους, τή Δευτέρα 19 Ίουλίου συναντήθηκαν μέ 24 έπισκόπους, έπικεφαλής ραδίνους καί μουφτῆδες, καθώς καί μέ ήγέτες από τήν Ινδική κοινότητα. ‘Ο έτήσιος διάλογος, πού λαμβάνει χώρα από τό 2005, γιά πρώτη φορά φέτος γίνεται νομίμως **ύποχρεωτικός βάσει τοϋ άρθρου 17 τής Συνθήκης τής Λισαβόνας**».

[Σημ. «Π»: Τό άρθρο αυτό αναφέρει ότι ή Εϋρωπαϊκή Ένωση θά πρέπει νά βρísκεται σέ έναν «άνοικτό, διαφανή καί τακτικό διάλογο μέ τήν εκκλησία καί τίς μή όμολογιακές καί φιλοσοφικές όργανώσεις».]

«... ή σύνοδος κορυφής τής Ε.Ε. γιά τούς άθεούς θά κάνει επίσης δεκτούς, ύπό τόν τίτλο τών μή θρησκευτικών ομάδων, τούς έλευθεροτέκτονες, τή μυστικοπαθή αυτή όργάνωση, σύμφωνα μέ δήλωση τής εκπροσώπου τής επιτροπής Katharina von Schnurbein».

▼ ▼ ▼

‘Η κυβέρνηση χτυπά καί τούς πολυτέκνους

‘Οπως διαβάζουμε σέ ‘Ανακοίνωση τής «‘Ανωτάτης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων ‘Ελλάδος» (Α.Σ.Π.Ε.) ό πρωθυπουργός κ. Γιώργος Παπανδρέου λίγο μετά τήν νίκη του στίς εκλογές, άπευθυνόμενος μέ επιστολή του στους πολυτέκνους τήν 1η Νοεμβρίου 2009, ήμέρα τής έορτής τών πολυτέκνων, τούς διαβεδαίωνε:

«‘Η νέα Κυβέρνηση δέν θά άρκεσεί σέ άποσπασματικά μέτρα, αλλά θά προχωρήσει άμεσα σέ ολοκληρωμένες καί όριζόντιες

πολιτικές, στό σπίτι, στό σχολείο, στήν εργασία, στήν κοινωνία. Πολιτικές, οί όποιες θά αντιμετώπιζουν τίς άνάγκες τής πολύτεκνης οικογένειας, αλλά παράλληλα θά δίνουν κίνητρα καί θά ένθαρρύνουν τά νέα ζευγάρια νά μεγαλώσουν όχι όσα παιδιά μπορούν, αλλά όσα παιδιά θέλουν. Σās διαβεβαιώνω ότι οί προσπάθειές σας γιά συνεχή βελτίωση τών συνθηκών διαδίσωσης καί ποιότητας ζωής τής πολύτεκνης οικογένειας μέ βρísκουν στό πλευρό σας, άρωγό καί συμπαράσταση».

Είς έφαρμογήν τών άνωτέρω (!) τό καλοκαίρι τοϋ 2010 ή κυβέρνηση κατήργησε τούς νόμους 3027/2002 καί 3255/2004, οί όποιοι –γιά νά ένισχυθοϋν οί πολυτέκνοι– προέδλεπαν τόν διορισμό πολυτέκνων εκπαιδευτικών στά σχολεία.

‘Επίσης, μέ τό νέο ‘Ασφαλιστικό έξομολώνονται τά όρια συνταξιοδότησεως τών πολυτέκνων μέ εκείνα τών άγάμων!

Μέ τέτοια μέτρα ή ‘Ελλάδα μεταβάλλεται μέ μαθηματική ακρίβεια –όπως τονίζει ή ‘Ανωτάτη Συνομοσπονδία τών Πολυτέκνων– σέ άπέραντο Γηροκομείο καί στή σνέχεια σέ Νεκροταφείο!

▼ ▼ ▼

Τά προσωπικά δεδομένα τών ‘Ελλήνων σέ άμερικανική ιδιωτική εταιρεία

Λίγο καιρό πρίν κλείσει τό blog troktiko –μετά τήν έν ψυχρῶ δολοφονία τοϋ δημοσιογράφου Σωκράτη Γκιόλια, πού ήταν ή «ψυχή» τοϋ blog– διαβάσαμε εκεί μέ ήμερομηνία 13 Ίουλίου 2010 καί τά έξῆς, τά όποια –έδῶ πού καταντήσαμε– δέν μās εκπλήττουν: «‘Η κρατική σελίδα apografi.gov.gr χρησιμοποιεί τό Google Analytics [γιά τήν άπογραφή τών δημοσίων ύπαλλήλων πού έγινε τόν Ίούλιο 2010] καί στέλνει όλα τά προσωπικά δεδομένα σέ άμερικανική ιδιωτική εταιρεία». [...]

«Δέν ὑπάρχει καμμία δημόσια ἐγγύηση γιά τά προσωπικά δεδομένα τῶν χρηστών, γιὰτί ἀπό τή στιγμή πού καταγράφονται ἀπό τό Google Analytics, ἡ Google μπορεῖ νά τά χρησιμοποιήσει, νά τά ἀξιολογήσει, νά τά παραχωρήσει ἢ νά τά πούλησει σέ ὅποιον θέλει, φυσικό ἢ νομικό πρόσωπο, ὑπηρεσία, κράτος, ἐταιρεία». [...]

«Κανένας δέν μπορεῖ νά τῆς πει τίποτε, μᾶς καί ἡ συλλογή τῶν στοιχείων ὑπόκειται στό ἀμερικανικό δίκαιο».

ν ν ν

Ἡ Θάλεια Δραγώνα ἀνοιξε τήν κερκόπορτα σέ Τούρκους δασκάλους

Διαβάζουμε στήν ἐφημ. *Πρῶτο Θέμα* (5.9.2010, σελ. 20) γιά τό «νέο κατόρθωμα» τῆς κ. Θάλειας Δραγώνα:

«“Λουκέτο” στήν Ἑλληνική Εἰδική Παιδαγωγική Ἀκαδημία τῆς Θεσσαλονίκης, στήν ὁποία ἐκπαιδεύονται δάσκαλοι γιά τά μειονοτικά σχολεῖα τῆς Θράκης, ἔβαλε τό ὑπουργεῖο Παιδείας, [μετά ἀπό εἰσήγηση τῆς κ. Δραγώνα] τοῦλάχιστον γιά φέτος. Ἰκανοποίησε ἔτσι τό πάγιο αἶτημα τῆς Ἀγκυρας νά κλείσει τήν Ἀκαδημία καί οἱ ἐκπαιδευτικοί νά διορίζονται ἀπό τήν Τουρκία!».

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Διμηνιαία ἔκδοση τοῦ Πανελληνίου Συνδέσμου
γιά τήν Ἑλληνορθόδοξη Παράδοση «Παρακαταθήκη»

Κωδικός ΕΛ.ΤΑ. 5142

Ἐκδότης - ὑπεύθυνος κατά τόν νόμο: Βασιλική σύζ. Ἡρ. Λαμπροπούλου

Σύμβουλος Ἐκδόσεως: Μοναχός Ἀρσένιος Βλιαγκόφτης

Ἐπεύθυνος τυπογραφείου: Δημήτριος Ἀλτιντζῆς

Ἐκτύπωση — Βιβλιοδεσία: Δημήτριος Ἀλτιντζῆς

Συνδρομή ἐσωτερικοῦ ἐτήσια: 10 εὐρώ

Συνδρομή ἐξωτερικοῦ ἐτήσια: 30 εὐρώ

Συνδρομή Κύπρου ἐτήσια: 15 εὐρώ

Ἐπιστολές - Συνδρομές: Περιοδικόν ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Τ.Θ. 18407 – 540 03 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΗΛ. – FAX: 2310.462.562

e-mail: parakatathiki@gmail.com

Τά ἐνυπόγραφα ἄρθρα ἐκφράζουν τίς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων τους
καί ἀκολουθοῦν τήν ὀρθογραφία τους.

© ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευση κατόπιν γραπτῆς ἀδείας ἀπό τήν διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ.